

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAŞKANLIĞI

2025 YILI KURUMSAL

MALİ DURUM VE BEKLENTİLER RAPORU

TEMMUZ 2025

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 30 uncu maddesinde, genel yönetim kapsamındaki idarelerin, ilk altı aylık bütçe uygulama sonuçları, ikinci altı aya ilişkin beklentiler ve hedefler ile faaliyetlerini Temmuz ayı içinde kamuoyuna açıklayacakları hükme bağlanmıştır.

Söz konusu düzenleme ile kamu hizmetlerinin yürütülmesinde ve bütçe uygulamalarında mali saydamlığın ve hesap verilebilirliğin artırılması ve kamuoyunun kamu idareleri üzerindeki genel denetim ve gözetim fonksiyonunun gereği şekilde gerçekleştirilmesinin sağlanması amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri arasında yer alan Başkanlığımızın yılın ilk altı aylık dönemine ilişkin bütçe uygulama sonuçlarının, ikinci altı aya ilişkin beklentiler ve hedefler ile yapılması planlanan faaliyetlerinin yer aldığı “2025 Yılı Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporu” kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır.

Tablolar ve Grafikler

Tablolar:

1. Tablo 1: 2025 Yılı Ekonomik Sınıflandırmanın Birinci Düzeyinde Bütçe Ödenekleri
2. Tablo 2: 2025 Yılı Ekonomik Sınıflandırmanın Birinci Düzeyinde Bütçe Harcamaları
3. Tablo 3: 2025 Yılı Ekonomik Sınıflandırmanın Birinci Düzeyinde Bütçe Ödenek ve Harcamaları
4. Tablo 4: Personel Giderlerinin Aylar Harcama Karşılaştırması
5. Tablo 5: Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderlerinin Aylar İtibariyle Harcama Karşılaştırması
6. Tablo 6: Mal ve Hizmet Alım Giderlerinin Aylar İtibariyle Harcama Karşılaştırması
7. Tablo 7: Cari Transferlerin Aylar İtibariyle Harcama Karşılaştırması
8. Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderlerinin Aylar İtibariyle Harcama Dağılımı
9. Sermaye Transferlerinin Aylar İtibariyle Harcama Karşılaştırma

Grafikler:

1. Grafik 1: 2025 Yılı Ekonomik Sınıflandırmanın Birinci Düzeyinde Bütçe Ödeneklerinin Dağılımı (Yüzde)
2. Grafik 2: 2025 Yılı Ekonomik Sınıflandırmanın Birinci Düzeyinde Bütçe Harcamalarının Dağılımı (Yüzde)
3. Grafik 3: 2025 Yılı Ekonomik Sınıflandırmanın Birinci Düzeyinde Bütçe Ödenek ve Harcamaları
4. Grafik 4: 2025 Yılı Ekonomik Sınıflandırmanın Birinci Düzeyinde Bütçe Ödenek ve Harcamalarının Dağılımı (Gerçekleşme Yüzde)
5. Grafik 5: Personel Giderleri Ödenek ve Harcama
6. Grafik 6: Personel Giderlerinin Aylar İtibariyle Harcama Dağılımı
7. Grafik 7: Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri Harcama Dağılımı
8. Grafik 8: Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderlerinin Aylar İtibariyle Harcama Dağılımı
9. Grafik 9: Mal ve Hizmet Alımı Giderlerinin Harcama Dağılımı
10. Grafik 10: Mal ve Hizmet Alım Giderlerinin Aylar İtibariyle Harcama Dağılımı
11. Grafik 11: Cari Transferler Harcama Dağılımı
12. Grafik 12: Cari Transferlerin Aylar İtibariyle Harcama Dağılımı
13. Sermaye Giderleri Ödenek ve Harcama
14. Sermaye Giderlerinin Aylar İtibariyle Harcama Dağılımı
15. Sermaye Transferleri Ödenek ve Harcama
16. Sermaye Transferlerinin Aylar İtibariyle Harcama Dağılımı

İçindekiler

Giriş	3
Tablolar ve Grafikler	4
1. 2025 YILI OCAK-HAZİRAN DÖNEMİ BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI.....	6
1.1. Bütçe Ödeneklerinin Dağılımı	6
1.2. Bütçe Harcamalarının Dağılımı	7
1.3. Bütçe Ödenek ve Harcamaları Dağılımı	8
1.3.1. (01) Personel Giderleri Ödenek-Harcama Dağılımı	10
1.3.2. (02) Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri Ödenek-Harcama Dağılımı.....	11
1.3.3. (03) Mal ve Hizmet Alımı Giderleri Ödenek-Harcama Dağılımı	12
1.3.4. (05) Cari Transferler Ödenek-Harcama Dağılımı.....	13
1.3.5. (06) Sermaye Giderleri Ödenek-Harcama Dağılımı	14
1.3.6. (07) Sermaye Transferleri Ödenek-Harcama Dağılımı	15
2. 2025 YILI BİRİMLERİN GERÇEKLEŞME VE BEKLENTİLERİ	17
2.1. 2025 Yılı Ocak-Haziran Dönemi Gerçekleşmeler.....	17
2.1.1. Faaliyetler	17
2.1.2. Projeler	21
2.1.3. Mevzuat Çalışmaları	26
2.2. 2025 Yılı Temmuz-Aralık Dönemi Beklentiler.....	30
2.2.1. Faaliyetler	30
2.2.2. Projeler	32
2.2.3. Mevzuat Çalışmaları	36
3. EKLER	38

1. 2025 YILI OCAK-HAZİRAN DÖNEMİ BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

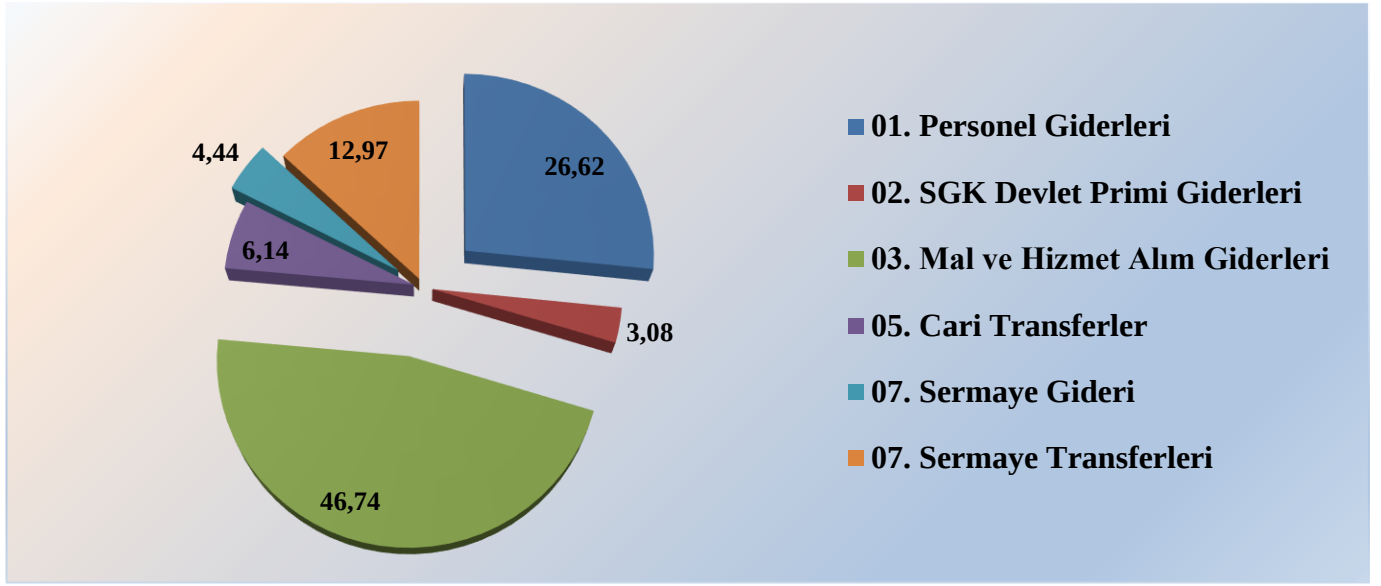
2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Başkanlığımız bütçesine 405.463.000TL başlangıç ödeneği tahsis edilmiştir. Bu ödeneğin 2025 yılı Ocak-Haziran dönemi itibarıyla 99.994.481 TL'si harcanmış olup, ödenek harcama oranı % 24,66 olarak gerçekleşmiştir.

1.1. Bütçe Ödeneklerinin Dağılımı

Başkanlığımız ödeneklerin ekonomik sınıflandırmanın birinci düzeyinde bütçe içerisindeki paylarına bakıldığında; 03. Mal ve Hizmet Alım Giderleri tertibinin % 46,74 oran ile bütçe içerisindeki payının en fazla olduğu ve 02. SGK Devlet Primi Giderleri tertibinde bulunan ödeneğin ise % 3,08 oran ile bütçe içerisindeki payın en az olduğu görülmektedir.

Bütçe Tertibi	Başlangıç Ödeneği	Bütçe Payı (%)
01. Personel Giderleri	107.935.000	26,62
02. SGK Devlet Primi Giderleri	12.491.000	3,08
03. Mal ve Hizmet Alım Giderleri	189.526.000	46,74
05. Cari Transferler	24.911.000	6,14
06. Sermaye Gideri	18.000.000	4,44
07. Sermaye Transferleri	52.600.000	12,97
TOPLAM	405.463.000	100,00

Tablo 1: 2025 Yılı Ekonomik Sınıflandırmanın Birinci Düzeyinde Bütçe Ödenekleri

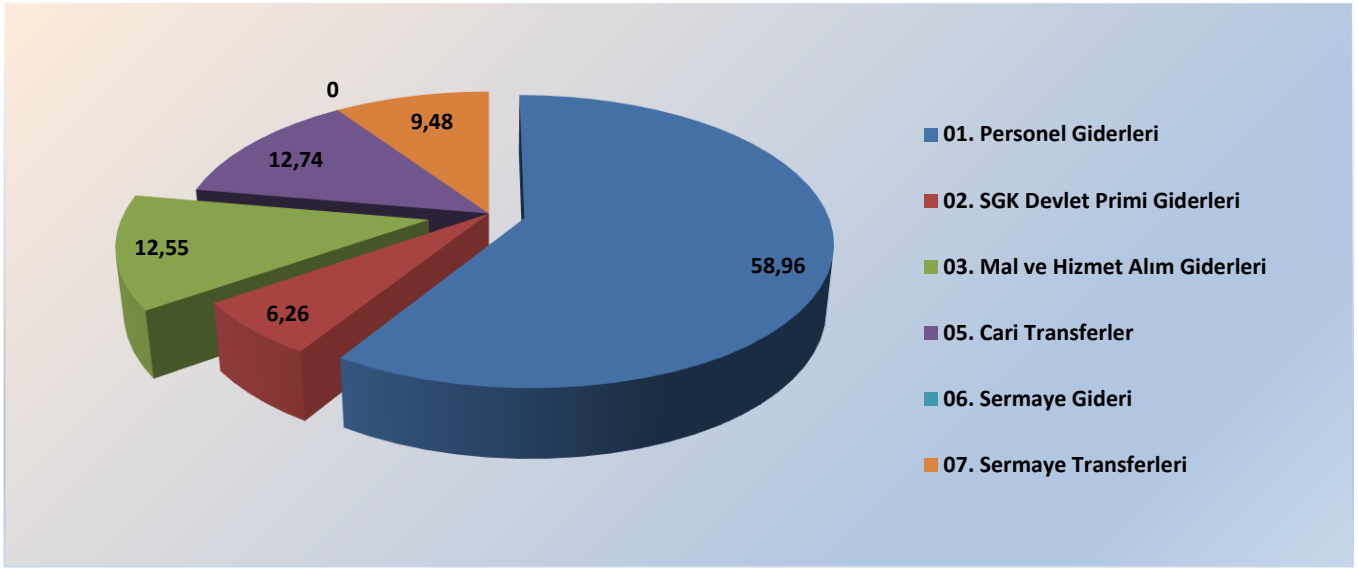
Grafik 1: 2025 Yılı Ekonomik Sınıflandırmanın Birinci Düzeyinde Bütçe Ödeneklerinin Dağılımı (Yüzde)

1.2. Bütçe Harcamalarının Dağılımı

Başkanlığımız harcamalarının ekonomik sınıflandırmanın birinci düzeyinde harcamalar içerisindeki paylarına bakıldığında; 01. Personel Giderleri tertibinin % 58,96 oran ile harcamalar içerisindeki payının en fazla olduğu ve 05. Cari Transferler tertibinin ise %22,86 oran ile personel giderlerinden sonra en fazla paya sahip olduğu görülmektedir.

Bütçe Tertibi	Harcama Tutarı	Harcamalar İçerisindeki Payı (%)
01.Personel Giderleri	58.960.017	58,96
02. SGK Devlet Primi Giderleri	6.262.526	6,26
03. Mal ve Hizmet Alım Giderleri	12.548.049	12,55
05. Cari Transferler	12.741.909	12,74
06. Sermaye Gideri	0	0
07. Sermaye Transferleri	9.481.981	9,48
TOPLAM	99.994.481	100

Tablo 2: 2025 Yılı Ekonomik Sınıflandırmanın Birinci Düzeyinde Bütçe Harcamaları

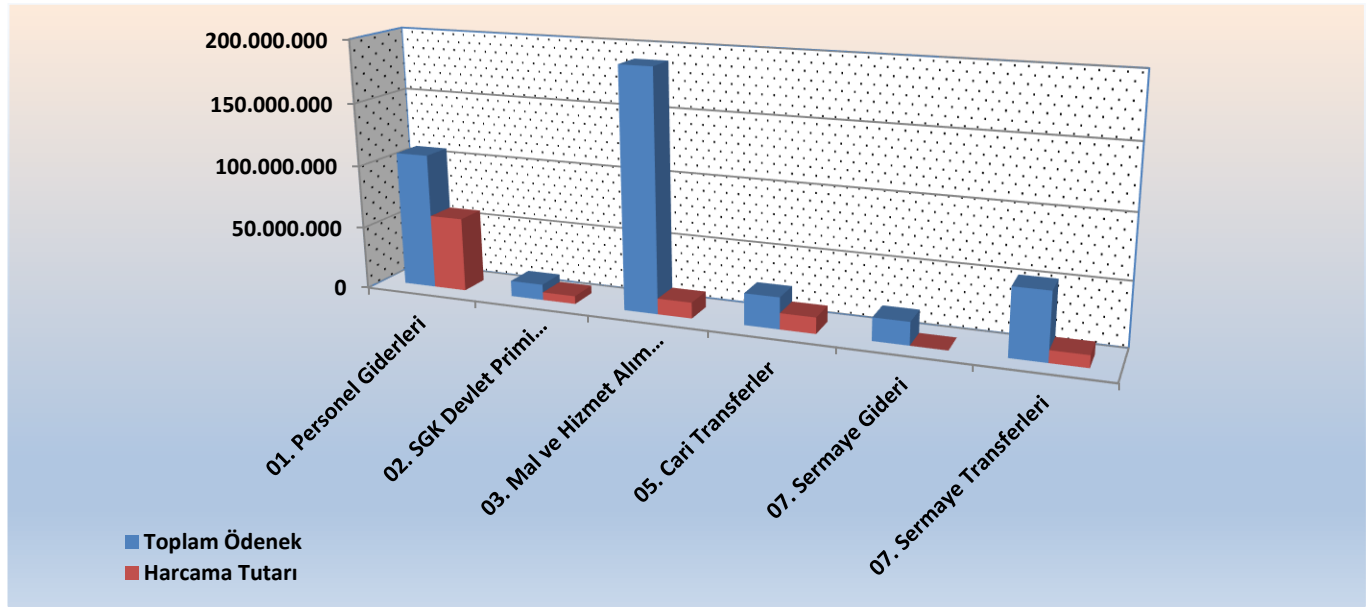
Grafik 2: 2025 Yılı Ekonomik Sınıflandırmanın Birinci Düzeyinde Bütçe Harcamalarının Dağılımı (Yüzde)

1.3. Bütçe Ödenek ve Harcamaları Dağılımı

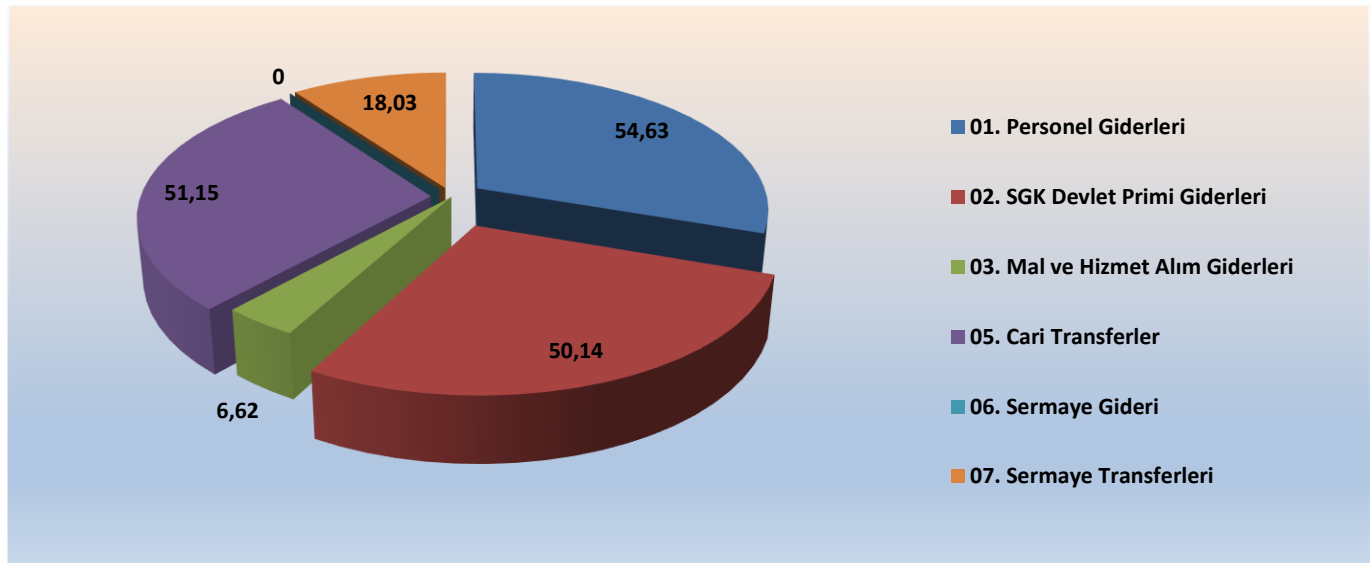
Başkanlığımız harcamalarının ekonomik sınıflandırmanın birinci düzeyinde bütçe ödeneklerine göre gerçekleşme oranlarına bakıldığında; 01. Personel Giderleri tertibinde %54,63 oran ile en fazla gerçekleşme olduğu ve 05. Cari Transferler tertibinde ise %51,15 oran ile Personel Giderlerinden sonra en fazla gerçekleşme olduğu görülmektedir.

Bütçe Tertibi	Başlangıç Ödeneği	Toplam Ödenek	Harcama Tutarı	Gerçekleşme Oranı (%)
01. Personel Giderleri	107.935.000	107.935.000	58.960.017	54,63
02. SGK Devlet Primi Giderleri	12.491.000	12.491.000	6.262.526	50,14
03. Mal ve Hizmet Alım Giderleri	189.526.000	189.526.000	12.548.049	6,62
05. Cari Transferler	24.911.000	24.911.000	12.741.909	51,15
06. Sermaye Gideri	18.000.000	18.000.000	0	0
07. Sermaye Transferleri	52.600.000	52.600.000	9.481.981	18,03
TOPLAM	405.463.000	405.463.000	50.848.054	24,66

Tablo 3: 2025 Yılı Ekonomik Sınıflandırmanın Birinci Düzeyinde Bütçe Ödenek ve Harcamaları

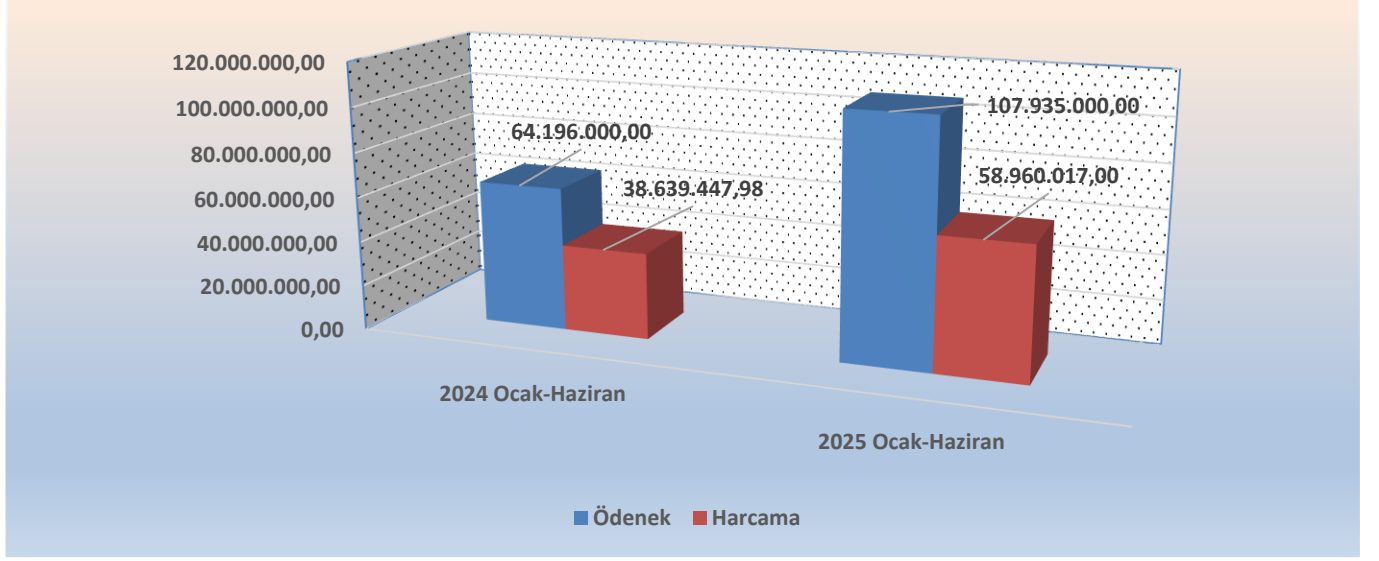
Grafik 3: 2025 Yılı Ekonomik Sınıflandırmanın Birinci Düzeyinde Bütçe Ödenek ve Harcamaları

Grafik 4: 2025 Yılı Ekonomik Sınıflandırmanın Birinci Düzeyinde Toplam Bütçe Ödeneği ve Harcamalarının Dağılımı (Gerçekleşme Yüzde)

1.3.1. (01) Personel Giderleri Ödenek-Harcama Dağılımı

Başkanlığımız bütçesinde Personel Giderleri tertibine 107.935.000 TL ödenek ayrılmış ve 58.960.017TL'si harcanmış olup, bu harcama 2025 yılı personel ödeneğinin 58,96 %' unu oluşturmuştur.

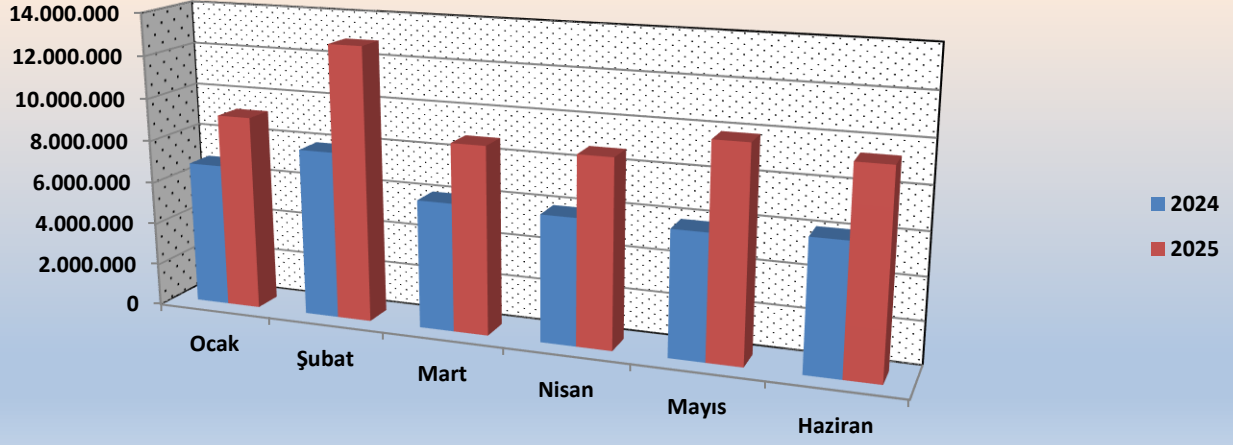

Grafik 5: Personel Giderleri Harcama Dağılımı

Personel Giderleri harcamalarında personel sayısındaki değişkenlik ile maaş artışlarına paralel olarak yıllar aylar itibariyle artış gerçekleşmiştir. Yılsonuna kadar artışın aylar itibariyle devam etmesi beklenmektedir.

Personel Giderleri						
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
2024	6.771.088	7.895.392	6.041.671	5.944.743	5.871.017	6.115.536
2025	9.193.678	12.869.439	8.806.248	8.776.043	9.885.996	9.428.613

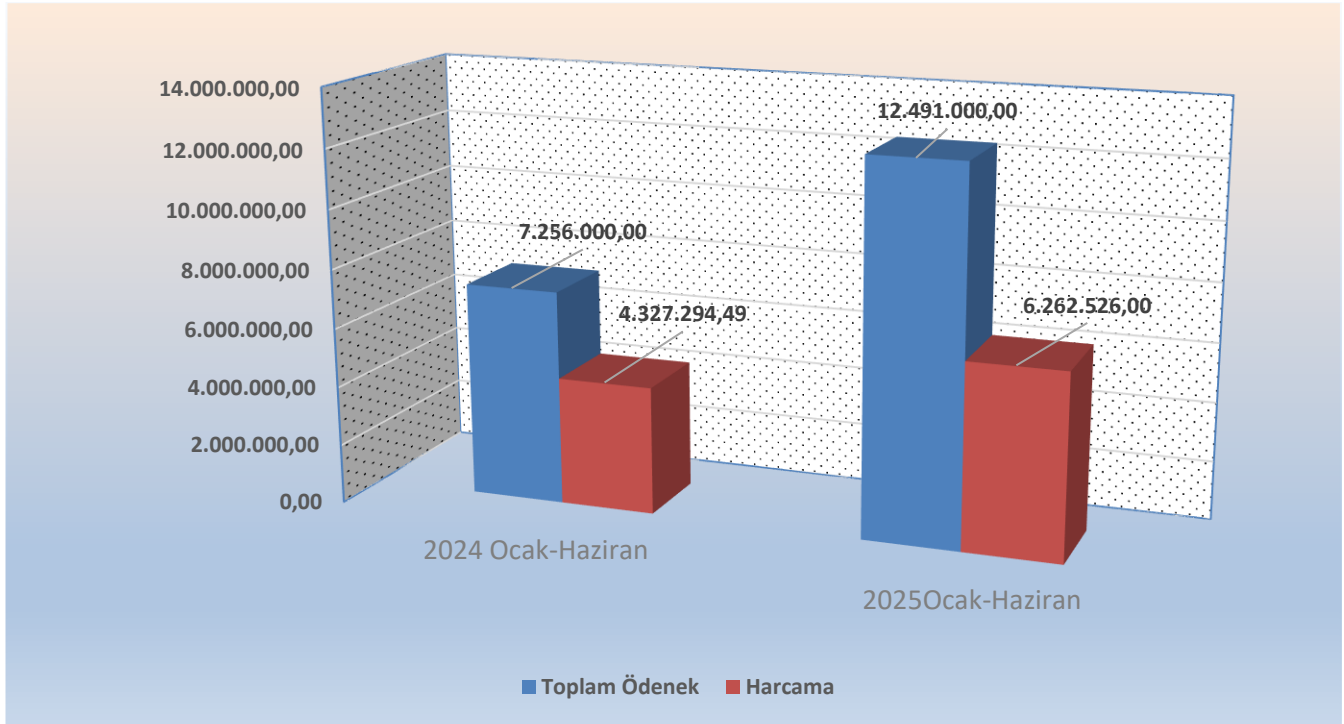
Tablo 4: Personel Giderlerinin Aylar İtibariyle Harcama Karşılaştırması

Grafik 6: Personel Giderlerinin Aylar İtibariyle Harcama Dağılımı

1.3.2. (02) Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri Ödenek-Harcama Dağılımı

Başkanlığımız bütçesinde Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri tertibine 12.491.000TL ödenek ayrılmış ve Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri tertibinin 6.262.526TL'si harcanmış olup, bu harcama 2025 yılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri ödenəğinin %6,26' sını oluşturmıştır.

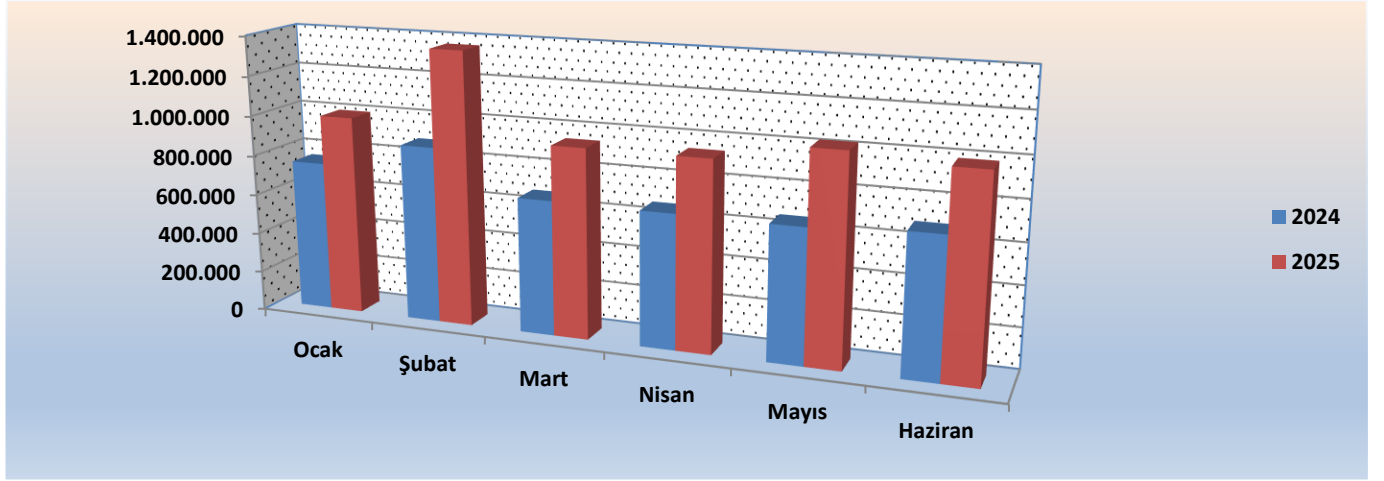

Grafik 7: Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri Harcama Dağılımı

Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri harcamalarında personel sayısındaki değışkenlik ile maaş artışlarına paralel olarak aylar itibariyle artış gerçekleşmiştir. Yılsonuna kadar artışın aylar itibariyle devam etmesi beklenmektedir.

Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri						
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
2024	753.607	882.960	672.356	667.275	662.336	688.760
2025	997.844	1.365.029	941.687	940.656	1.026.707	990.603

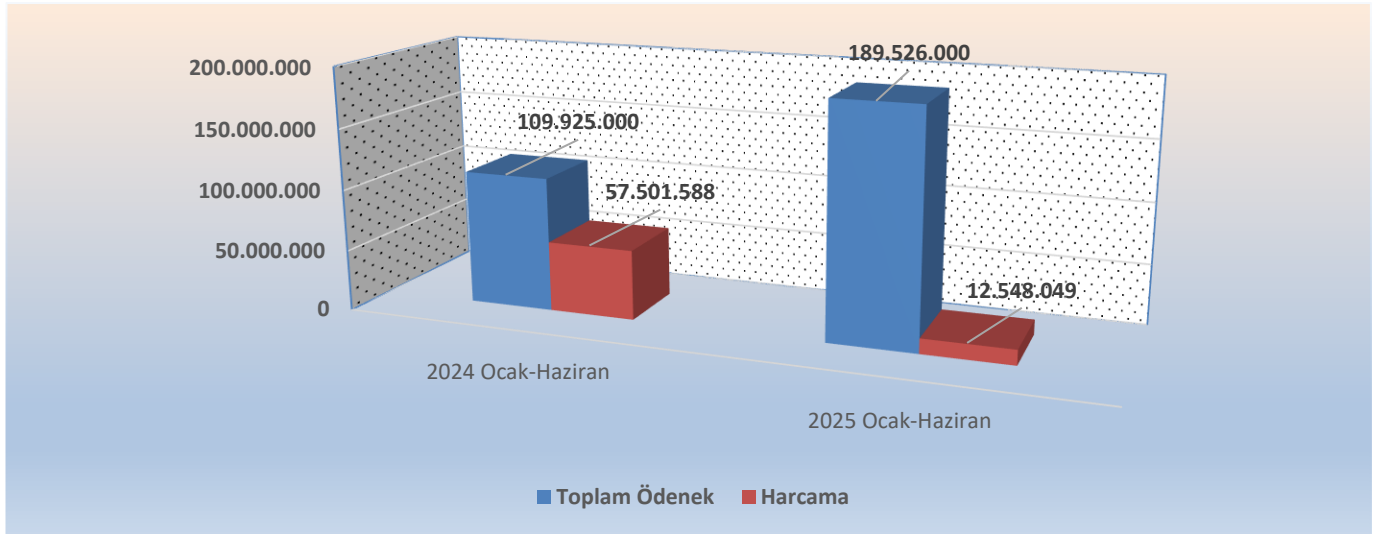
Tablo 5: Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderlerinin Aylar İtibariyle Harcama Karşılaştırması

Grafik 8: Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderlerinin Aylar İtibariyle Harcama Dağılımı

1.3.3. (03) Mal ve Hizmet Alımı Giderleri Ödenek-Harcama Dağılımı

Başkanlığımız bütçesinde Mal ve Hizmet Alımı Giderleri tertibine 189.526.000 TL toplam ödenek ayrılmış ve 12.548.049TL'si harcanmış olup, bu harcama Mal ve Hizmet Alımı Giderleri ödeneğinin % 6,62'sını oluşturmuştur.

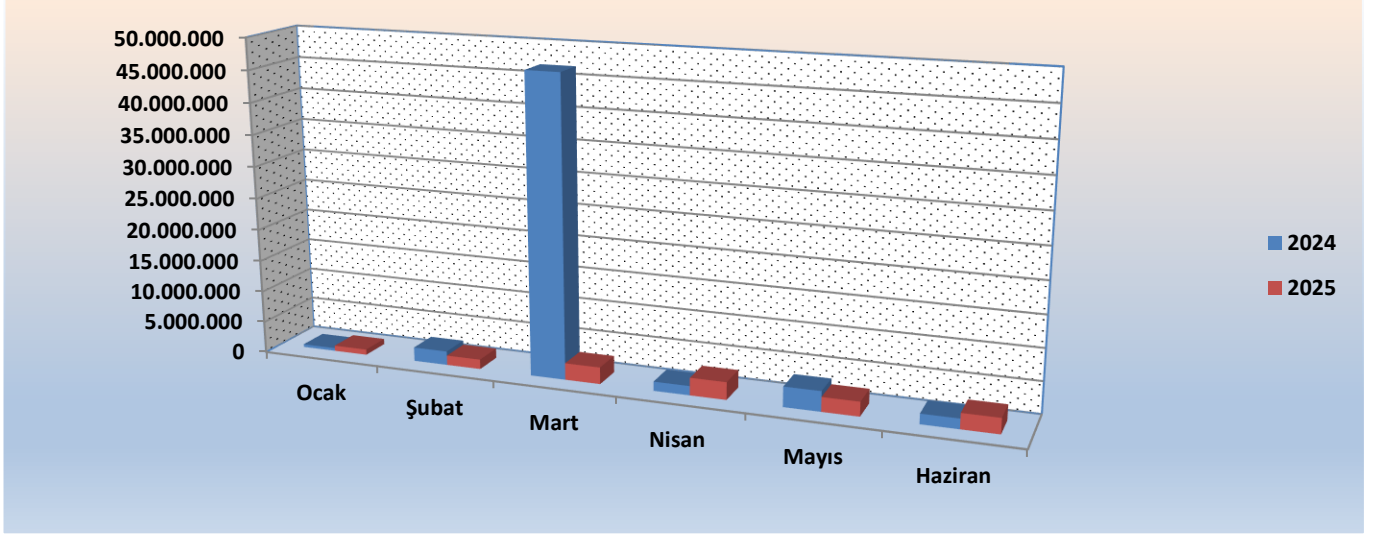
Grafik 9: Mal ve Hizmet Alımı Giderlerinin Harcama Dağılımı

Mal ve Hizmet Alım Giderleri harcamalarında aylar itibariyle azalış gerçekleşmiştir.

Mal ve Hizmet Alımı Giderleri

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
2024	444.155	2.200.088	46.866.494	1.456.889	3.173.720	1.604.309
2025	860.593	1.531.192	2.645.017	2.769.444	2.285.837	2.455.965

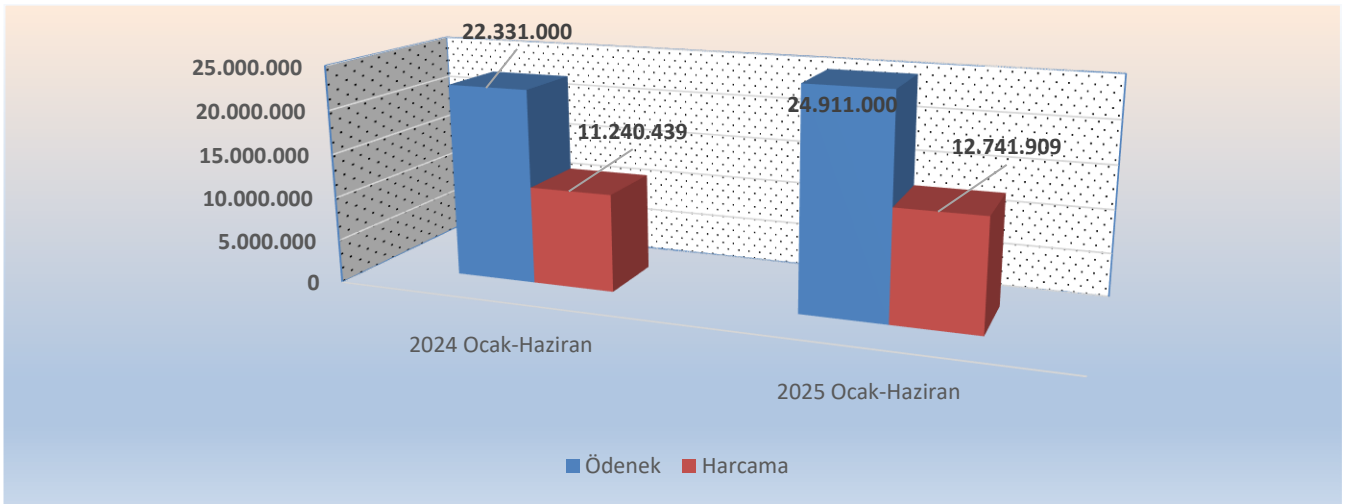
Tablo 6: Mal ve Hizmet Alım Giderlerinin Aylar İtibariyle Harcama Karşılaştırma

Grafik 10: Mal ve Hizmet Alım Giderlerinin Aylar İtibariyle Harcama Dağılımı

1.3.4. (05) Cari Transferler Ödenek-Harcama Dağılımı

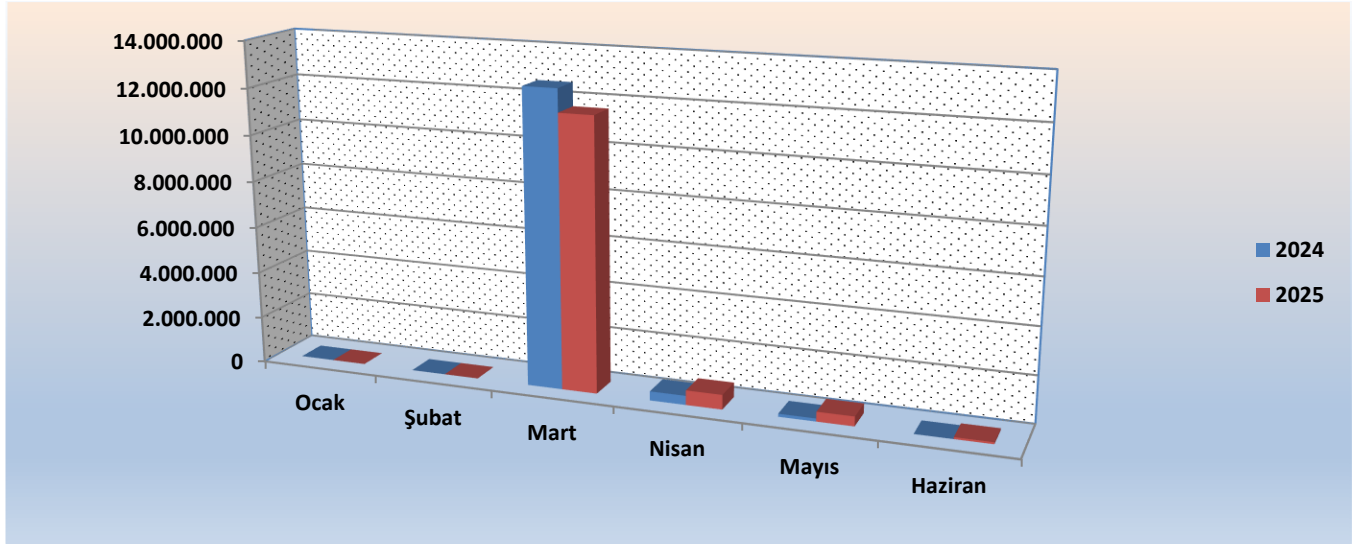
Başkanlığımız bütçesinde Cari Transferler tertibine 24.911.000 TL ödenek ayrılmış ve 12.741.909TL'si harcanmış olup, bu harcama Cari Transferler ödeneğinin % 51,14'ünü oluşturmuştur.

Grafik 11: Cari Transferler Ödenek ve Harcama

Cari Transferler						
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
2024	-	-	12.609.908	389.055	127.000	-
2025	-	-	11.626.741	623.167	412.000	-

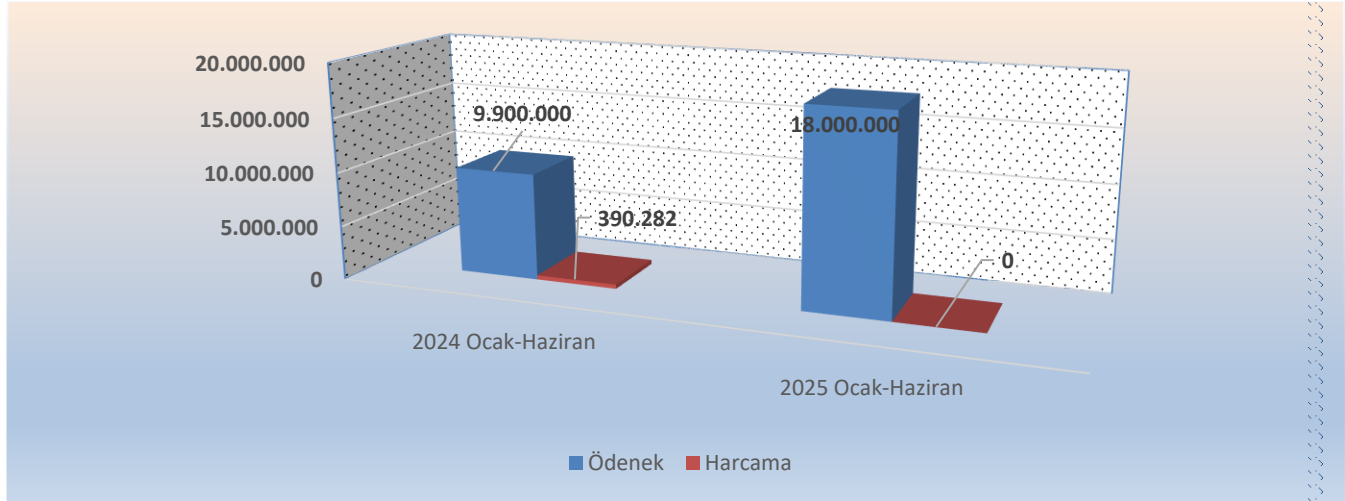
Tablo 7: Cari Transferlerin Aylar İtibariyle Harcama Karşılaştırma

Grafik 12: Cari Transferlerin Aylar İtibariyle Harcama Dağılımı

1.3.5. (06) Sermaye Giderleri Ödenek-Harcama Dağılımı

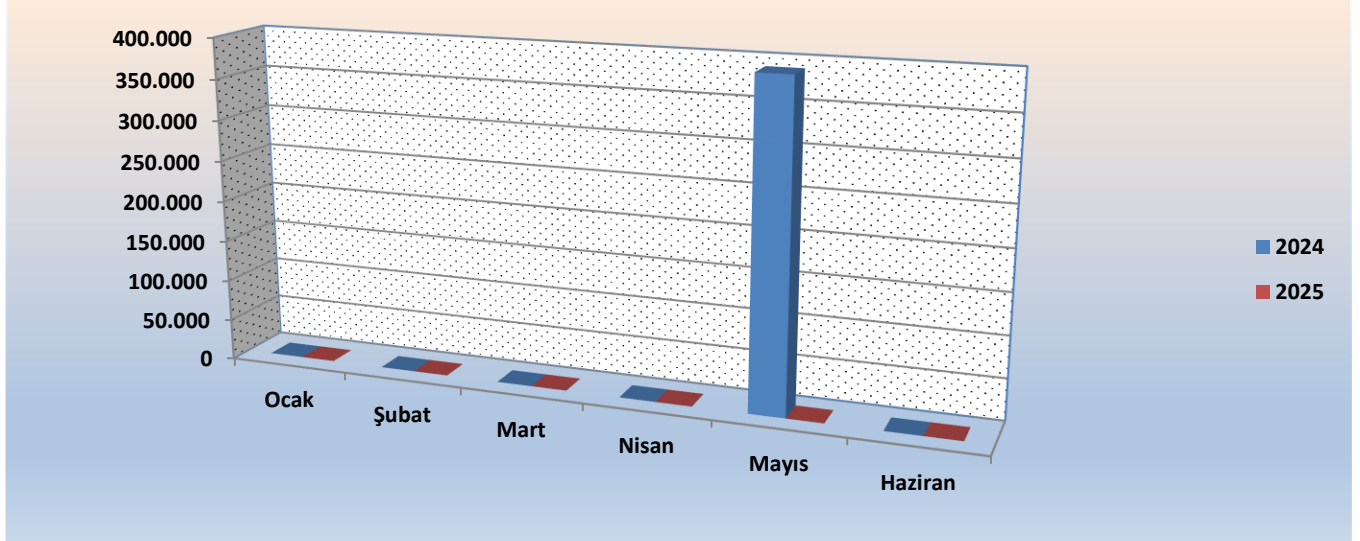
Başkalık bütçesinde Sermaye Giderleri tertibine Cumhurbaşkanlığı Yatırım Programında yer alan 3 adet projeye ilişkin toplam 18.000.000 TL ödenek öngörülmüştür. Öngörülen bu ödenekten 2025 yılı için harcama yapılmamıştır.

Grafik 13: Sermaye Giderleri Ödenek ve Harcama

Sermaye Giderleri						
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
2024	-	-	-	-	390.282	-
2025	-	-	-	-	-	-

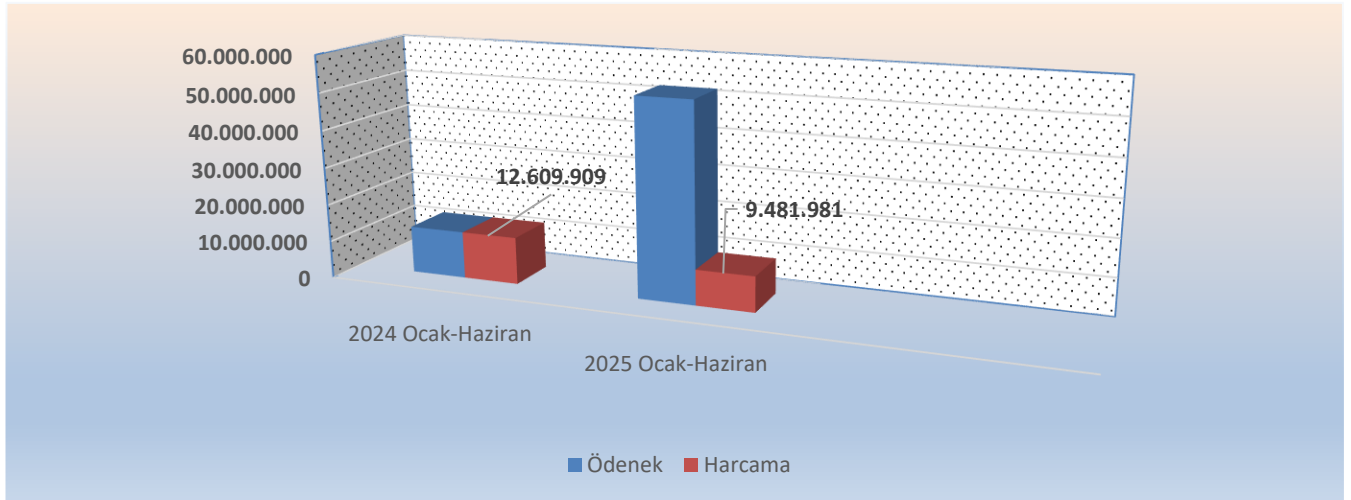
Tablo 8: Sermaye Giderlerinin Aylar İtibariyle Harcama Karşılaştırma

Grafik 14: Sermaye Giderlerinin Aylar İtibariyle Harcama Dağılımı

1.3.6. (07) Sermaye Transferleri Ödenek-Harcama Dağılımı

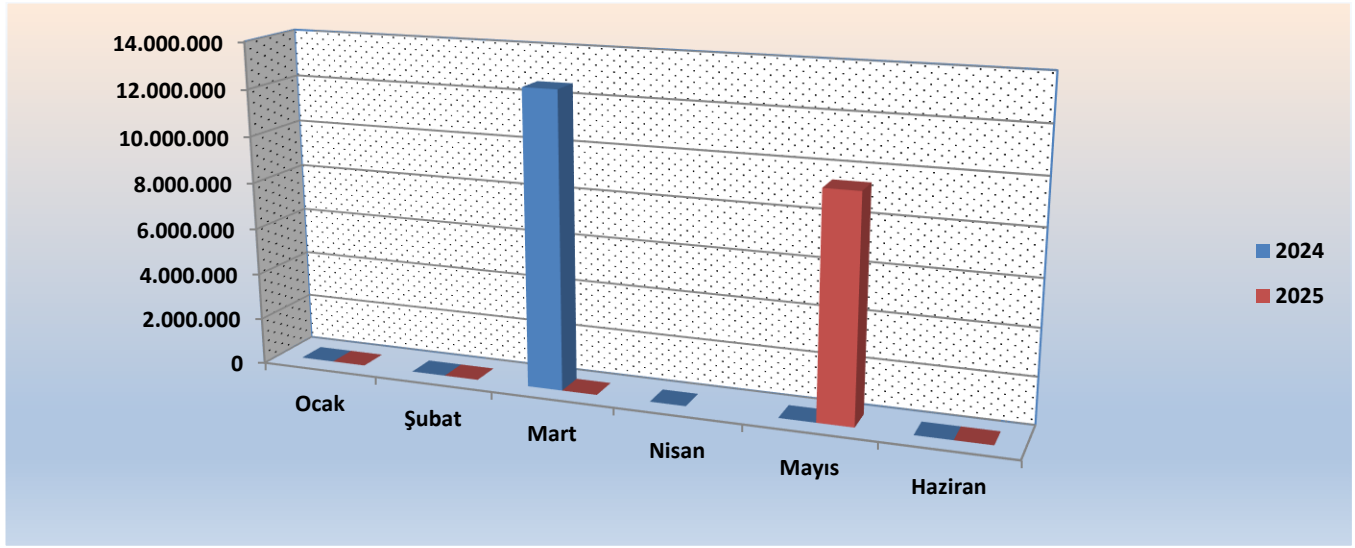
Başkanlık bütçesinde Sermaye Transferleri tertibine 52.600.00 TL ödenek ayrılmış ve ayrılan ödenekten 9.481.981 TL harcama yapılmıştır.

Grafik 15: Sermaye Transferleri Ödenek ve Harcama

Sermaye Transferleri						
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
2024	-	-	12.609.908	-	-	-
2025	-	-	-	-	9.481.981	-

Tablo 9: Sermaye Transferlerinin Aylar İtibariyle Harcama Karşılaştırma

Grafik 16: Sermaye Transferlerinin Aylar İtibariyle Harcama Dağılımı

2. 2025 YILI BİRİMLERİN GERÇEKLEŞME VE BEKLENTİLERİ

Başkanlığımız 85 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kendisine verilen görev ve sorumlulukları Başkan, Başkan Yardımcıları, Daire Başkanlıkları ve Müşavirlikler üzerinden yerine getirmektedir. Mevcut durumda Başkanlığımızda; 1 Başkan, 2 Başkan Yardımcısı, 8 Daire Başkanı ve 2 Müşavir bulunmaktadır. Başkanlığımız hizmet birimleri şunlardır:

1. İklim Müzakereleri ve Uluslararası Politikalar Dairesi Başkanlığı
2. İklim Değişikliğine Uyum ve Yerel Politikalar Dairesi Başkanlığı
3. İklim Finansmanı ve Teşvikler Dairesi Başkanlığı
4. Karbon Fiyatlandırma Dairesi Başkanlığı
5. Sera Gazı Azaltım Politikaları Dairesi Başkanlığı
6. Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi Dairesi Başkanlığı
7. Teknoloji ve Yeşil Dönüşüm Dairesi Başkanlığı
8. Strateji ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı
9. Yönetim Hizmetleri Dairesi Başkanlığı
10. Hukuk Müşavirliği
11. Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

2.1. 2025 Yılı Ocak-Haziran Dönemi Gerçekleşmeler

2.1.1. Faaliyetler

- Türkiye'nin İkinci Ulusal Katkı Beyanı (NDC) çalışmaları devam etmektedir. Bu kapsamda;
 - Sera gazı emisyon projeksiyonlarının hazırlanması amacıyla modelleme altyapısı geliştirilmesi çalışmalarına başlanılmış, İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı (2024-2030) ve Uzun Dönemli İklim Stratejisi (LTS)'de yer alan politikalar ve hedefler dikkate alınarak Demo Model oluşturulmuştur.
 - Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Türkiye İstatistik Kurumu, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü temsilcileri ile 3 Haziran 2025 tarihinde çevrimiçi toplantı gerçekleştirilmiş, NDC'de kullanılması düşünülen Sera Gazı Emisyon Modeli ve Modelin yapısı hakkında bilgi verilmiş, kurumların görüşleri talep edilmiştir.
- İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planında (2024-2030) yer alan eylemlerin hayata geçirilme sürecinin takip edilebilmesi için izleme sistemi kurulması çalışmalarına devam edilmiştir. Bu kapsamda;

- Eylem planında yer alan göstergeler ile kurumlar eşleştirilmiş ve bu kurumlardan izleme yapacak personele ilişkin bilgiler talep edilmiştir.
- İklim Portal’a entegre izleme modülü geliştirilmiştir.
- Paris Anlaşması altında oluşturulan “Şarm El-Şeyh Azaltım Hırsı ve Uygulama Çalışma Programı” kapsamında;
 - 2025 yılı Küresel Diyaloglarının temalarına ilişkin konu başlıkları UNFCCC Sekreteryası tarafından Taraf ülkelerden toplanmıştır. Bu süreçte AFOLU (Tarım, Ormancılık ve Diğer Arazi Kullanımı) ve Atık sektörü’ne yönelik konu bildirimi hazırlanarak iletilmiştir.
 - Program kapsamında 19-23.05.2025 tarihlerinde Panama’nın Panama City kentinde gerçekleşen Beşinci Küresel Diyalog programına katılım sağlanmıştır ve AFOLU (Tarım, Ormancılık ve Diğer Arazi Kullanımı) sektörü’ne yönelik fırsatlar, engeller ve en iyi uygulama örneklerini içeren ülkemiz bildirimi hazırlanarak iletilmiştir.
- Ülkemizin yürütme kurulunda yer aldığı İklim Kulübü’ne yönelik faaliyetlere devam edilmiştir. Bu kapsamda;
 - Türkiye ve İngiltere, eş koordinasyonunda yürütülen ortak metodolojik yaklaşımların geliştirilmesine odaklanan prensip çalışmalarında iş birliği taslak prensipler hazırlanmış ve 25 Haziran 2025 tarihinde gerçekleştirilen Stratejik Diyalog toplantısında üyeler ile paylaşılmıştır.
 - Ayrıca 27 Mart 2025 tarihinde gerçekleştirilen Üyeler Kurulu toplantısında katılım sağlanarak Kulübün çalışmalarına yönelik ülkemizin görüşleri aktarılmıştır.
- Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu tarafından gerçekleştirilen Message Modelleme eğitime katılım sağlanmıştır.
- Almanya’nın Bonn kentinde düzenlenen Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Yardımcı Organı 62. Oturumuna katılım sağlanarak Azaltım konulu müzakereler takip edilmiştir.
- Almanya’nın Bonn şehrinde gerçekleşen FMCP toplantısına katılım sağlanmıştır.
- Türkiye’nin Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi Kapasite Geliştirme Projesi kapsamında Konya, Gaziantep, Kocaeli illerinde sektörel eğitimler düzenlenmiştir.
- Avrupa Birliği Ücretsiz Tahsisat Regülasyonu eğitimi gerçekleştirilmiştir.
- İklim Değişikliği Başkanlığı Koordinasyonunda Bursa, Bozüyük, Mardin ve Gaziantep İllerinde “Yeşil Dönüşüm ve Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması bilgilendirme ve istişare toplantıları” gerçekleştirilmiştir.
- Ulusal Soğutma Eylem Planı (NCAP) çalıştayını gerçekleştirilmiştir.
- Soğutucu gaz geri kazanım, geri dönüşüm ve ıslah (RRR) merkezlerinin işletme ve bakımını incelemek üzere, HPMP Projesi kapsamında 24-28 Şubat tarihleri arasında Polonya’ya çalışma ziyareti gerçekleştirilmiştir.
- TUSAŞ yetkilileri ile Halon gazının devamlılığına ilişkin toplantı gerçekleştirilmiştir.

- Başkanlığımız tarafından Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerine bilgilendirme seminerleri düzenlenmiştir.
- “İklimlendirme ve Soğutma Sektöründe İyi Uygulama Örnekleri Eğitimi” düzenlenmiştir.
- İlbank Sosyal tesislerinde gerçekleştirilen “Sera Gazı Emisyon Envanter Genel Eğitimi” ne katılım sağlanmıştır.
- PMI Projesi kapsamında ETS-Benchmark çalışmaları özelinde Zonguldak ve Karabük Ereğli’de teknik saha ziyaretleri gerçekleştirilmiştir.
- Organize Sanayi Bölgeleri için F-Gaz Sızıntı Kontrol Uygulamaları Eğitimi ile Teknik Servisler için İklimlendirme ve Soğutma Sektöründe İyi Uygulama Eğitimleri 29-30 Nisan tarihlerinde Bursa İlinde gerçekleştirilmiştir.
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığında gerçekleştirilen Genel Protokol Kuralları ve Müzakere Eğitimlerine katılım sağlanmıştır.
- İklim Değişikliği Başkanlığı personelleri için düzenlenen “İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi”ne katılım sağlanmıştır.
- Hurda Çeliğin Karbon içeriğinin belirlenmesi amacıyla TÜİK, TÇÜD ve Doğrulayıcı kuruluş temsilcilerinin katılımıyla istişare toplantıları yapılmıştır.
- Batum’da gerçekleştirilen ECA-WA Toplantısı ve Soğutucu Akışkan Yaşam Döngüsü Yönetimi Konulu CCAC Çalıştay’na katılım sağlanmıştır.
- Organize Sanayi Bölgeleri için F-Gaz Sızıntı Kontrol Uygulamaları Eğitimi ile Teknik Servisler için İklimlendirme ve Soğutma Sektöründe İyi Uygulama Eğitimleri 23-27 Haziran tarihleri arasında Gaziantep ve Şanlıurfa İllerinde gerçekleştirilmiştir.
- PMI Projesi kapsamında ETS-Benchmark çalışmaları özelinde Bursa ve Eskişehir’de teknik saha ziyaretleri gerçekleştirilmiştir.
- Sera Gazı İzleme, Raporlama ve Doğrulama Sistemi üzerinden 17/05/2014 tarihli ve 29003 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkındaki Yönetmelik kapsamında kalan enerji ve sanayi sektöründeki 446 tesisin İzleme Planı değerlendirilmiştir.
- Yaklaşık 600 HFC kontrol belgesi onaylanmıştır.
- Türkiye Emisyon Ticaret Sisteminin (ETS) oluşturulmasına yönelik çok paydaşlı istişare ve işbirliği süreci sürdürülmüş; kamu kurumları, özel sektör ve doğrulayıcı kuruluşlarla teknik ve istişare toplantıları yapılmıştır.
- Ulusal Karbon Fiyatlandırma İhtisas Çalışma Grubu 23 Ocak 2025’te altıncı toplantısını gerçekleştirmiştir.
- Avrupa Komisyonu ile yürütülen Yüksek Düzeyli İklim Diyalogu kapsamında Karbon Fiyatlandırma Teknik Çalışma Grubu 4 Şubat 2025’te dördüncü kez toplanmıştır.

- 18.02.2025 tarihinde Türkiye - Birleşik Krallık ETS Çalışma Grubu 1. Toplantısı gerçekleştirilmiştir.
- ETS'nin temel bileşenlerine ilişkin teknik çalışmalar kapsamında kıyas değeri belirleme çalışmaları yapılmış, tesis ziyaretleri gerçekleştirilmiş ve saha verisi toplanmıştır.
- ETS'nin pilot uygulamasına yönelik sektör temsilcileri, kamu kurumları ve doğrulayıcı kuruluşlarla toplantılar düzenlenmiştir.
- Emisyon Ticaret Sistemi gibi zorunlu piyasaları kapsayan düzenlemelerin yanı sıra, ülkemizdeki gönüllü karbon piyasalarına yönelik düzenlemeler Karbon Kredilendirme ve Denkleştirme yönetmeliği aracılığıyla yapılması planlanmaktadır. Bu doğrultuda, Karbon Kredilendirme ve Denkleştirme Yönetmeliğinin taslak versiyonu üzerinde çalışmalar gerçekleştirilmektedir.
- Ülkemizin 1. İki Yıllık Şeffaflık Raporunun gözden geçirme süreci Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi sekreteryası ve uluslararası uzmanların katılımıyla gerçekleştirilmiştir.
- Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) Uygulama Yardımcı Organı (SBI 62) ve Bilimsel ve Teknolojik Danışma Yardımcı Organı (SBSTA 62) oturumları Almanya'nın Bonn kentinde gerçekleştirilmiş olup Başkanlığımızca tüm toplantılara aktif katılım sağlanmıştır.
- 27-31 Ocak tarihlerinde “Yerel İklim Eylemi İçin AB Ortaklığı Projesi” kapsamında İspanya'ya çalışma ziyareti gerçekleştirilmiştir.
- 29 Ocak tarihinde Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nda Kum ve Toz Fırtınaları Ülke Tutum Belgesi ve Stratejisi Diyalog toplantısı düzenlenmiştir.
- 24-28 Şubat tarihlerinde Çin'in Hangzhou kentinde IPCC toplantısına katılım sağlanmıştır.
- 18-20 Mart tarihlerinde Fransa, Paris'te OECD kapsamında İklim Değişikliği Uzman Grubu (CCXG) Çevre ve İklim Değişikliği Küresel Forumu gerçekleştirilmiştir.
- 21-22 Mayıs tarihlerinde Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Seyir, Hidrografi ve Oşinografi Hizmetleri Plan ve Koordinasyon Kurulu toplantısı İstanbul ilinde gerçekleştirildi.
- 16-27 Haziran tarihlerinde Almanya'nın Bonn kentinde UNFCCC tarafından gerçekleştirilen iklim değişikliği görüşmelerine katılım sağlanmıştır.
- 23-27 Haziran tarihlerinde Belçika'nın Brüksel kentinde Akdeniz için Birlik tarafından gerçekleştirilen Akdeniz Yeşil Haftası etkinliğine katılım sağlanmıştır.
- 3-4 Temmuz tarihlerinde İklim Uyum Eyleminin Güçlendirilmesi Projesi kapsamında Giresun ilinde sektörel farkındalık eğitimi gerçekleştirilmiştir.

2.1.2. Projeler

IKI Projesi

2025-2028 yılları arasında hayata geçirilecek, Almanya öncülüğündeki Uluslararası İklim İnisiyatifi kapsamında Türkiye’de Entegre İklim ve Biyoçeşitlilik Eylemi için Türk Alman İşbirliği Projesi’nin Ulusal Katkı Beyanı Bileşeni’ne yönelik taslak aktiviteler ve çıktılar hazırlanmıştır. Bu kapsamda, Türkiye’de Ulusal Katkı Beyanın hazırlanması, uygulanması ve izlenmesine yönelik kurumsal ve teknik altyapının güçlendirilmesine odaklanan faaliyetler hayata geçirilecektir.

Türkiye’nin Çimento Sektörünün Karbonsuzlaştırılmasının İlerlemesi Projesi:

Başkanlığımız koordinasyonunda; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı’nın iş birliğiyle yürütülen proje, çimento sektörünün düşük karbonlu dönüşümünü desteklemeyi amaçlamaktadır. 2024 yılı proje çağrısı kapsamında başlatılan bu projenin yürütücülüğünü Guidehouse ve Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) yapmaktadır. Projenin hazırlık süreci tamamlanmıştır.

Türkiye’nin İklim ve Biyoçeşitlilik Hedeflerinde Desteklenmesi Projesi – Interface

Proje, Ulusal İklim Değişikliği Eylem Planı (NCCAP), İklim Kanunu, Ulusal Biyoçeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı (NBSAP) ve Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Eylem Planı (NBAP), Beyan Edilen Ulusal Katkı (NDC) gibi hem ulusal hem de uluslararası yasal ve stratejik çerçeveler doğrultusunda iklim ve biyolojik çeşitlilik hedeflerine etkili bir şekilde ulaşması için Türk hükümetine destek vermektir. Proje, ilgili bakanlıklara teknik destek sağlayarak, bu bakanlıklar arasında ve Türkiye’deki diğer IKI projeleri arasında koordinasyonu sağlayıp ilgili konularda Alman hükümeti ile bilgi alışverişi konusunda ana proje olarak hizmet vermeyi, ayrıca Uluslararası İklim Girişimi’nin görünürlüğünü güçlendirecek entegre bir yaklaşımı hedeflemektedir. Proje, Nisan ayında başlamış olup, 60 ay sürecektir.

Türkiye’de Ulusal Yeşil Taksonominin Geliştirilmesi için Teknik Destek Projesi

Faz 1 projesinin devamı niteliğindeki projenin bütçesi 400.000 Avro olup, projenin teknik şartnamesi İklim Değişikliği Başkanlığı’nca hazırlanmıştır. Proje kapsamında aşağıdaki bileşenler yer almaktadır:

- AB Taksonomisi Teknik Tarama Kriterleri’nin altı hedef için analiz edilmesi,
- Ülkemizin kendi koşullarına özgü kriterlerin belirlenmesi,
- Paydaşlar ile iletişimi artıracak Ulusal Yeşil Taksonomi Portalı’nın oluşturulması,
- Mevzuat kapsamında uygulama rehberlerinin ve taksonomi raporlama taslaklarının oluşturulması.

Projenin 2025 yılının Ocak ayında başlamış olup bir yıl içerisinde tamamlanması hedeflenmektedir.

Ulusal İklim Finansmanı Kapasitesinin Güçlendirilmesi Projesi

Bu proje, iklim finansmanı konusunda kurumsal kapasiteyi geliştirecek ve uluslararası ve ulusal iklim finansmanına daha etkin erişim, finansmanın yönetimi ve sağlanması konusunda farkındalığı artıracaktır.

Bu kapsamda engeller, boşluklar ve ihtiyaçlar belirlenecek, eğitimler düzenlenecek, finansal araçlar ve teşvikler incelenecek, paydaşların mevcut, yeni ve alternatif finansal kaynaklara yönelik hazırlık ve isteklilikleri ele alınacak ve durumu iyileştirmenin yolları ele alınacaktır.

- Zamanında, yeterli ve erişilebilir iklim finansmanı sağlamak için bir dizi tavsiye geliştirilecek ve kamu kurumları, ulusal finans kurumları ve özel bankalar dahil olmak üzere kredi alanlar için gerekli finansal ve kurumsal iyileştirmeler detaylandırılacaktır.
- Taksonomi ve iklim belirteçlerinin kullanımı gibi yeni metodolojilerin ve yaklaşımların ülkemize uyumu için çalışılacaktır. Yeşil bir taksonomiye ulusal finans ortamına entegre etmek için öneriler geliştirilecektir. Projenin ihale süreci tamamlanmış olup, 2025 yılı içerisinde başlaması planlanmaktadır.

Ulusal Ozon Birimi Kurumsal Güçlendirme Projesi (IS)

İki yılda bir yenilenen proje, Ulusal Ozon Birimi'nin Montreal Protokolü'nü uygulamasına yönelik aktiviteleri desteklemektedir. Bu kapsamda her yıl Ozon Günü kutlamaları ve Ozon Paneli'nin düzenlenmesi projenin önemli aktiviteleri arasında yer almaktadır.

Hidrokloroflorokarbonların (HCFC) Sonlandırılması Yönetim Planı (HPMP) Projesi

Ozon Tabakasını İncelten Maddelerden HCFC grubu gazların uluslararası ve ulusal çerçevede, ithalat-ihracat ve kullanımlarına yönelik olarak kapsamlı ulusal strateji ve eylem planlarının geliştirildiği temel ulusal strateji oluşturulması projenin genel amacıdır. 2025 yılı itibarı ile zorunlu laboratuvar, analiz ve kritik kullanım alanları haricinde, HCFC'lerin ithalatı yasaklanmıştır.

Kigali Değişikliği Uygulama Planı Projesi (KIP)

Türkiye, Montreal Protokolü'ne yönelik Kigali Değişikliği kapsamında HFC (hidroflorokarbon) tüketimini 2029 yılına kadar %14,4 oranında azaltmayı taahhüt etmiştir. Bu yükümlülüğün yerine getirilmesi için, ülke çapında uygulanacak bir ulusal tavsiye dokümanına ihtiyaç duyulmaktadır. Çok Taraflı Fon (MLF) desteğiyle ve UNIDO iş birliğiyle yürütülecek olan KIP Projesi, bu kapsamda ulusal mevzuatın güçlendirilmesi, kapasite geliştirme ve teknik destek sağlanması açısından kritik önemdedir.

2024-2029 yılları HFC azaltım hedefleri doğrultusunda ülke ihtiyaçlarına yönelik öncelikler ve proje aktiviteleri belirlenmiştir.

Enerji Verimliliği Hazırlık Projesi (EE-PRP)

2025-2026 yılları arasında HFC'lerin kademeli olarak azaltılması sürecinde teknolojilerin ve ekipmanların enerji verimliliğinin sürdürülmesi ve/veya artırılmasını amaçlamaktadır. Bu kapsamda Enerji Bakanlığı ile bir çalışma komisyonu oluşturulmuştur.

PMI Programı – Türkiye Karbon Piyasası Geliştirme Projesi

Türkiye PMI Karbon Piyasası Geliştirme Projesi'nin genel amacı, karbon fiyatlandırma araçları ve uluslararası karbon piyasalarına katılım yoluyla ülkemizin düşük karbonlu kalkınma ve karbonsuzlaşma çabalarımızın desteklenmesi, ulusal strateji dokümanlarıyla uyumlu şekilde karbon fiyatlandırma aracı olarak Türkiye Emisyon Ticareti Sisteminin geliştirilmesi, sera gazı emisyonlarını maliyet etkin bir şekilde azaltarak, modernizasyon ve yenilikçi teknolojileri destekleyerek Türkiye'nin iklim ve yeşil kalkınma stratejilerine katkıda bulunmaktır.

Proje kapsamında, başta ETS olmak üzere karbon fiyatlandırma araçlarının ve Madde 6 mekanizmalarının kapasitesinin geliştirilmesi ve başlatılması konusunda çalışmalar yapılması amaçlanmaktadır.

Projenin ihale süreçleri Dünya Bankası satın alma kurallarına uygun olarak yürütülmektedir. Uluslararası açık ihale süreci devam eden “Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) için Sera Gazı Emisyonu Yoğunluğuna Dayalı Kıyas Değerlerinin Uygulanması Danışmanlık Hizmeti Alımı İşi” ihale değerlendirme süreci devam etmektedir. Finansal Yönetim Uzmanı için yeni bir satın alma süreci başlatılmıştır.

Ayrıca, ETS ve denkleştirme yönetmeliği hazırlık çalışmaları devam etmektedir.

IPA III – AB ETS Mevzuat Aktarımı Projesi

Teknik şartname Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu tarafından onaylanmış, ön ihale süreci başlatılmış ve başvurular 28 Mart 2025'te tamamlanmıştır. Teklif değerlendirme süreci PRAG kurallarına göre devam etmektedir. AB ETS Direktifi ile uyumlu yeni düzenlemeler geliştirilecek; bu kapsamda IPA III – AB ETS Mevzuat Aktarımı Projesi önemli katkı sağlayacaktır.

AB ETS mevzuatının güncel hali incelenerek Türkiye'deki mevcut yasal çerçeveye karşılaştırması ve boşluk analizi yapılacaktır. Ücretsiz tahsisat (FAR) ve Piyasa İstikrar Rezervi (MSR) düzenlemeleri için uyumlu taslak mevzuat hazırlanacaktır.

Havacılık, denizcilik, karayolu taşımacılığı ve binalar gibi sektörler analiz edilecek; AB ETS ile Türkiye'nin olası bağlantısının ekonomik etkileri senaryo bazlı ekonomik modellemelerle değerlendirilecektir.

Proje faydalanıcısı ve paydaşlarına yönelik teknik eğitim programları, çalıştaylar, yurt dışı çalışma ziyaretleri, staj programları, uluslararası konferanslar ve medya kampanyaları düzenlenecektir. Aynı zamanda, AB finansmanının görünürlüğü için iletişim stratejisi ve eylem planı uygulanacaktır.

EBRD – Türkiye Uluslararası Karbon Piyasası Strateji Geliştirme Projesi

2025'in ilk yarısında T.C. Çevre ve Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, İklim Değişikliği Başkanlığı, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası'nın (EBRD) desteği ile “Türkiye Uluslararası Karbon Piyasası Strateji Geliştirme Projesi”ni başlatmıştır. Projenin bütçesi 75.000 avro olup 2025 yılı Ekim Ayının sonunda tamamlanması beklenmektedir.

SKDM&Endüstriyel Karbonsuzlaşma için Karbon Fiyatlandırma Konusunda Türkiye ve Brezilya'ya Destek Projesi (Fit4CBAM)

Türkiye ve Brezilya'yı hedef alan ve özellikle demir-çelik, alüminyum ve çimento sektörlerinde sanayide karbonsuzlaşma ile Emisyon Ticaret Sistemlerinin (ETS) kurulmasını desteklemeyi amaçlamaktadır. 2026–2029 döneminde uygulanacak olan bu proje, ETS ve AB Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) konularında teknik bilgi sağlamayı, düşük karbonlu üretim stratejileri geliştirmeyi ve özel sektörün temiz teknolojilere yatırım yapmasını destekleyecek finansal araçlar sunmayı hedeflemektedir.

Proje kapsamında uygulama aşamasına geçmeden önce hedeflerinin netleştirilmesi, SKDM kapsamındaki öncelikli sektörleri (demir-çelik, alüminyum, çimento, gübre ve hidrojen) derinlemesine değerlendirmek, paydaşların belirlenmesi ve proje uygulama planını şekillendirmek amacıyla 26-31.05.2025 tarihlerinde değerlendirme ziyareti gerçekleştirilmiştir. Bu itibarla, 26.05.2025 tarihinde İklim Değişikliği Başkanlığında toplantı yapılmıştır.

Kalıcı Karbon Giderimi, Karbon Çiftçiliği ve Ürünlerde Karbon Depolama için Sertifikasyon Mekanizması Geliştirme Projesi

IPA 2026 yılı programı için Karbon Fiyatlandırma Dairesi Başkanlığınca önerilen proje ile Avrupa Birliği'nin Karbon Giderimi Sertifikasyon Çerçevesi kapsamında geliştireceği metodolojilerin Ülkemizde kurulacak Karbon Kredilendirme Sistemine adapte edilmesi ve sistemimizde emisyon azaltımı projelerinin yanı sıra emisyon giderim aktivitelerinden de karbon kredisi elde edilmesi planlanmaktadır. Böylece 2053 net sıfır hedefine ulaşmamızda karbon piyasalarının rolünün devam ettirilmesi hedeflenmektedir. Projenin aksiyon dokümanı Avrupa Birliği Komisyonunu iletilmiş olup neticelendirilmesi beklenmektedir.

BMİDÇS Raporlarının Hazırlanması Projesi

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi ve Paris Anlaşması kapsamındaki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için Birinci İki Yıllık Şeffaflık Raporu (1 BTR) ile ortak Dokuzuncu Ulusal Bildirim (9NC) İkinci İki Yıllık Şeffaflık Raporu (1 BTR) hazırlanması ve sunulmasının sağlanmasıdır.

Söz konusu projede kapsamında 2024 yılının Kasım ayında Birinci İki Yıllık Şeffaflık Raporu (1 BTR) sözleşme sekreteryasına sunulmuştur. Bunun yanında proje kapsamında Ulusal Katkı Beyanı'nın hazırlık çalışmaları başlamış olup, yapılacak projeksiyon çalışması için demo model altyapısı kurulmuştur.

İklim Değişikliği Konusunda Küresel Çabaların Desteklenmesi İçin Ulusal Durum Değerlendirmesi Sistemi Geliştirilmesi Projesi

Proje, IPA III kapsamında yürütülecek olup, Paris Anlaşması kapsamındaki küresel durum değerlendirme süreciyle ilişkilendirilecek bir Ulusal Durum Değerlendirmesi Sistemi Mimarisi geliştirerek, uygulamadaki kurumsal kapasiteyi artırmayı amaçlamaktadır.

Proje henüz başlamamış olup ihale hazırlık çalışmaları tamamlanmıştır.

İklim Değişikliğine Uyum Faaliyetlerinin Güçlendirilmesi Türkiye’de İklim Uyum Eyleminin Güçlendirilmesi Projesi

Proje kapsamında, kapasite geliştirme ve işbirliği faaliyetlerinin yürütülmesi çerçevesinde, iklim değişikliği konusunda farkındalığı artırma, iklim senaryolarının ve modellerinin kullanımı, etki ve etkilenebilirlik değerlendirmesi, uyum planlaması ve sektörel uyum vb. konularında ihtiyaca göre tasarlanmış 10 adet iklim değişikliğine uyum eğitimi modülü hazırlanmıştır. 20 ilde ikişer günlük eğitim programı düzenlenmiştir. Proje kapsamında değişikliğine uyum konusunda bilgi paylaşımını geliştirmek için AB ülkelerine yurtdışı çalışma ziyaretleri gerçekleştirilecektir.

NASAP’ın izlenmesine yönelik eğitimler düzenlenecektir. Ayrıca yine proje kapsamında hazırlanan sektörel uygulama planlarına yönelik eğitimler düzenlenmiştir.

YUSEP’lere ilişkin izleme ve değerlendirme sistemlerinin oluşturulması kapsamında kent düzeyindeki ilgili kamu sektörü, özel sektör, akademi ve sivil toplum paydaşlarının katılımıyla İzleme-Değerlendirme sistemi planını tartışmak için 4 adet 1’er günlük istişare toplantılarının, belirlenen gösterge setini kapsayan ve tüm ilgili paydaşların raporlama yapmasını gerektirecek olan bir kentsel, çevrimiçi İzleme-Değerlendirme sisteminin kurulumu yapılmıştır.

Bununla beraber merkezi ve yerel iklim değişikliğine uyum gündemlerini öne çıkarmak, ilgili paydaşlar arasında işbirliği ve ortaklık faaliyetlerini kolaylaştırmak için pilot şehirler de dâhil olmak üzere farklı kentlerde 7 adet farkındalık artırma konferansı gerçekleştirilmiştir.

Türkiye’de Yerel İklim Eylemi için AB Ortaklığı Projesi

Proje, yerel düzeyde iklim değişikliğine uyum ve azaltım kapasitesinin artırılması amacıyla teknik yardım, kapasite geliştirme ve hibe mekanizmaları bileşenlerinden oluşmaktadır.

- Proje Başlangıç Toplantısı, 6 kez Operasyon Koordinasyon Toplantısı, 1 kez Proje Yönlendirme Komitesi Toplantısı ve 6 pilot il ziyareti gerçekleştirildi.
- İklim riski değerlendirme kapasitesinin yerel, bölgesel ve ulusal düzeyde geliştirilmesi) kapsamında boşluk analizi yapılarak iklim projeksiyonlarına başlandı.
- İklim projeksiyonları ve IPCC AR6 metodolojisine uygun olarak 12 NUTS 1 bölgesinde sektörel risk önceliklendirme çalışmaları ve yöntem belirleme süreci devam etmektedir.
- YİDEP Yönetmeliği için hazırlıklar devam etmektedir.
- İklim Etki Haritalama Aracı, İklim Değerlendirme Aracı, Şehirler için Sera Gazı Senaryo Aracı, Doğa Tabanlı Çözümler Aracı ve Maliyet-Etkinlik Aracı için çalışmalar devam etmektedir.

2.1.3. Mevzuat Çalışmaları

➤ **İklim Kanunu 2 Temmuz 2025 tarihinde TBMM Genel Kurul’unda kabul edilerek 9 Temmuz 2025 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.**

Uluslararası sözleşmelerin iç hukukumuzda aktarımı ve iklim değişikliği ile mücadelenin bir an önce yasal zemine oturtturulması amacıyla İklim Kanunu hazırlanmıştır.

2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi; insan kaynaklı faaliyetler dolayısıyla atmosfere salınan sera gazı emisyonlarının teknoloji ve diğer yöntemlerle azaltılarak ve/veya yutak alanlar vasıtasıyla dengelenerek sera gazı emisyonlarında net artış olmamasını ifade etmektedir. Sayın Cumhurbaşkanımızın açıklamış olduğu 2053 yılı için Net Sıfır Emisyon Hedefimizi gerçekleştirmek için çalışmalarımız başlamış bunun en önemli yasal dayanağı da İklim Kanunu olmuştur.

Yeşil büyüme vizyonu ise; çevresel iyileştirmelere ve iklim değişikliğiyle mücadeleye olumlu katkı sağlayan mal ve hizmetlerin yatırım ve tüketimini önceliklendiren bir anlayıştır.

İklim Kanunu;

- İklim değişikliğiyle mücadelenin iki ana unsuru olan sera gazı emisyonlarının azaltımına ve iklim değişikliğine uyuma yönelik faaliyetler iki ayrı maddede yer almaktadır. Sera gazı emisyonlarının azaltımı ve iklim değişikliğine uyuma yönelik ülkemizin kalkınma öncelikleri ve özel koşulları göz önünde bulundurularak ilgili kurum ve kuruluşlara yükümlülükler öngörülmektedir. Bu bağlamda, kurum ve kuruluşlara yol gösterici nitelikte somut sera gazı emisyonu azaltımı ve iklim değişikliğine uyum faaliyetlerinden bazılarına yer verilmektedir. Bunlardan; yenilenebilir enerji kullanımının artırılmasını, korunan alanların artırılmasını, organik tarımın desteklenmesi ve su kaynaklarının etkin yönetiminin sağlanmasına ilişkin düzenlemeler İklim Kanununda yer almaktadır. Coğrafi alan ya da sektör gibi herhangi bir ayırım gözetmeksizin karşı karşıya kaldığımız iklim değişikliği konusunda Kanunda; tüm kamu kurum ve kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişilerin işbirliği içerisinde sorumlulukları ve yükümlülükleri yer almaktadır.
- Net sıfır emisyon hedefinin gerçekleştirilmesi için sera gazı emisyonlarının azaltımı ve iklim değişikliğine uyum faaliyetleri belirlenmiş ve Bakanlıklarımıza bu faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için sorumluluklar verilmiştir. Bu bağlamda;
- Kanunda, kurum ve kuruluşlarca hazırlanan ve iklim değişikliği ile mücadeleye doğrudan ya da dolaylı olarak katkı sağlayan plan, program, strateji, eylem planı ve sair politika belgelerinin neler olduğu ve nasıl hazırlanması gerektiğine ilişkin düzenleme yapılmaktadır. Özellikle, yerelin ihtiyaçlarını ve risklerini belirleyerek hazırlanacak yerel iklim değişikliği eylem planlarının tüm yerel yönetimleri içine alarak bütüncül ve işbirliğiyle hazırlanması hedeflenmektedir.

- Aynı zamanda, döngüsel ekonomi yaklaşımıyla uyumlu olacak şekilde yenilenebilir enerji ve temiz teknolojilerin kullanımının artırılması ile yutak alanların ve korunan alanların korunarak artırılması amaçlanmaktadır.
- Sıfır atık sisteminin uygulanması ve yaygınlaştırılmasına yönelik hükümler de Kanun metninde yer almaktadır.
- Düzenlemede, iklim değişikliğinin ekosistemlere ve biyolojik çeşitliliğe etkilerinin azaltılması ve sürdürülebilir ekosistem yönetimi için tedbirler alınmasına ilişkin hükümler de açıkça yer almaktadır.
- 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefimiz ve yeşil büyüme vizyonumuzun en önemli araçlardan biri olan ve sektörlerimizin rekabet gücünü artıracak “kirleten öder” prensibine dayalı Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) ile ilgili sistemin ana hatlarına ilişkin düzenlemeler yapılmış ve kapsam dahilindeki işletmelerin sera gazı emisyon izni almaları zorunlu hale getirilmiştir. Emisyon Ticaret Sistemi kısaca; kapsam dahilindeki işletmelerin sera gazı emisyonlarına bir üst sınır belirlenmesi ilkesine dayalı olarak çalışan ve bir ton karbondioksit eşdeğerinde sera gazı emisyon haklarının alınıp satılması suretiyle sera gazı emisyonu azaltımını teşvik eden piyasa temelli bir sistemdir. Bu sayede en çok emisyonu neden olan sektörler veya işletmeciler kirleten öder prensibine uygun olarak bunun maliyetine de katlanmaktadır. Ancak burada aynı zamanda emisyonların ticareti yapılarak yeni bir istihdam alanı da açılmaktadır. Ülkemizde karbon fiyatlandırmasının olmaması ihracatçımız için sorun olacaktır. İhracatçımız, AB’de oluşacak bir ton karbondioksit fiyatı karşılığında, ülkemizde bir karbon fiyatı ödememiş ise, AB fiyatının tamamını ödemek durumunda kalacak, eğer ülkemizde ödediği bir karbon fiyatı var ise, AB fiyatı ile ödediği fiyat arasındaki farkı ödeyerek maliyetini azaltma imkânı olacaktır. Kısaca ETS ile hem iklim değişikliğiyle mücadelede yıllar içerisinde sera gazı emisyonlarının azaltılması sağlanacak hem de maliyet etkin bir şekilde azaltım imkânı verilecektir. Böylece tesislerin bu fiyatı ödemek yerine üretimlerinde çevreci yaklaşımları tercih etmeleri yönlendirilmektedir. ETS ile uluslararası ticarete sektör bazında birleşmeler ve ilişkiler kurularak, aynı dilin konuşulması sağlanması, ihracatın ve istihdamın artmasını sağlayarak, SKDM geçiş ve raporlama sürecinde zorluklarla karşılaşma tehlikesini de azaltacaktır.
- İklim değişikliği ile mücadelede önemli mihenk taşlarından biri olan yeşil yatırımların belirlenmesi konusunda da düzenlemede; iklim finansmanının, iklim değişikliği teşviklerinin ve tüketicinin korunması için bir yatırımın gerçekten çevreci ve iklim değişikliğini olumsuz etkilemeyen yatırım olup olmadığını belirleyen ve bu sayede uluslararası finans akışlarını hızlandıracak ulusal yeşil taksonomi çalışmalarının yasal zemini oluşturulmuştur.
- İklim Kanununun, iklim değişikliğiyle mücadele amacını açıkça ortaya koyan gelirler maddesinde, kanun kapsamında ETS’den veya başka uygulamalardan elde edilen gelirlerin yine bu alanda yani yeşil dönüşümün sağlanması ve iklim değişikliğiyle mücadelede kullanılmasına

yönelik emredici hüküm bulunmaktadır. Bu kapsamda yenilikçi çözümlerin üretilmesi, yeşil yatırımların gerçekleşmesi, afetlere karşı sigorta sistemlerinin geliştirilmesi gibi mekanizmaların desteklenmesi sağlanacaktır.

- İklim değişikliği ile mücadelede koordinasyonun sağlanması ve gerekli iş ve işlemlerin yürütülebilmesi için 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kurulmuş olan İklim Değişikliği Başkanlığının bu doğrultudaki yetkileri ve görevleri de Kanunda yer almaktadır.

İklim kanunu temelde bu minvalde, 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefinin sağlanması ve yeşil büyüme vizyonunun gerçekleşmesi için ülkemizin ihtiyacı olan yasal dayanağı oluşturmaktadır. Temel bir Kanun olan İklim Kanunu alt düzenleyici işlemlerle ülkemizin iklim değişikliği ile mücadelesine yön verecektir.

➤ **Emisyon Ticaret Sistemi Yönetmeliği Taslağı**

Karbon fiyatlandırma politikalarının dünyadaki en yaygın uygulamalarından biri olan Emisyon Ticaret Sistemi, belirli bir ekonomik sektör veya bölgede emisyon limitleri belirler ve bu limitler dahilinde karbon ticaretini destekler. Emisyon Ticaret Sistemi kısaca; kapsam dahilindeki işletmelerin sera gazı emisyonlarına bir üst sınır belirlenmesi ilkesine dayalı olarak çalışan ve bir ton karbondioksit eşdeğerinde sera gazı emisyon haklarının alınıp satılması suretiyle sera gazı emisyonu azaltımını teşvik eden piyasa temelli bir sistemdir. ETS’lerde işlem gören ürün 1 ton karbondioksit eşdeğerinde olan “tahsisat”tır. Tahsisatlar, ücretsiz olarak piyasaya sürülebileceği gibi, ihale yöntemiyle de piyasada satışı mümkündür. Karbon vergisi ise herhangi bir emisyon limiti belirlemeksizin, salınan emisyonlar için 1 ton karbondioksit başına bir fiyat belirleme yöntemiyle çalışmaktadır. ETS’nin azaltımda kesinlik, azaltımın nasıl yapılacağına şirketlerin karar vermesi, esnek uygulama, ETS gelirlerin kullanımı ve diğer ETS’ler ile birleşebilme imkanı gibi avantajları bulunmaktadır.

Emisyon ticaret sistemi kapsamında düzenlemeye tabi faaliyetleri yürüten tesisleri, emisyon ticaret sisteminin yapılabilmesine ilişkin iş ve işlemleri, bu iş ve işlemleri gerçekleştiren gerçek ve tüzel kişiler ile yetkili mercilerin yetki ve sorumluluklarını düzenleyen taslak düzenlemedir.

➤ **Karbon Kredilendirme ve Denkleştirme Yönetmeliği Taslağı**

Denkleştirme sistemleri, karbon kredilerinin şirketlerin kaçınamadıkları emisyonlarını nötrleyerek çevresel olumsuz etkilerini ortadan kaldırmalarına olanak tanıyan mekanizmalardır.

Karbon kredileri, emisyon azaltımları, giderimi veya emisyon tutma gibi çeşitli aktivitelerden oluşturulabilmektedir. Ülkemizde bir denkleştirme sistemi kurma yolunda çalışmalar başlamıştır.

Kurulması planlanan Ulusal sistemimiz ile ;

ETS kapsamındaki tesislere esneklik mekanizması olarak denkleştirme imkanı sunulması,

2053 Net Sıfır Emisyon Hedefine katkı sağlayacak yutak alanların artırılmasına yönelik emisyon giderimi projelerinin desteklenmesi,

2000li yılların başından beri ülkemizde faaliyet gösteren bağımsız kredilendirme kuruluşlarına ödenen kayıt ve doğrulama ücretlerinin ülkemizde kalması ve bu kuruluşların aldığı kararlardan etkilenmeyi azaltmak,

Geçerli kılma ve doğrulayıcı kuruluşların yanı sıra ilgili projelerin geliştirilmesi aşamasında yeni istihdam alanlarının artırılması,

Gönüllü karbon piyasası ve ulusal denkleştirme sisteminin geliştirilmesi aşamasında sahip olunacak bilgi birikimi ile bölgesel lider olma,

Uluslararası karbon piyasaları olarak bilinen Paris Anlaşmasının 6.Maddesi ve Uluslararası Havacılık için Karbon Dengeleme ve Azaltma Programı (CORSIA) kapsamında ulusal standartlarımızın değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Bu kapsamda, ulusal standart ve metodolojileri temel alarak karbon kredisi üreten kredilendirme sisteminin esasları ve bu hususlara ilişkin oluşturulacak kurul, komite ve görevli kurumların yetkilerinin yönetmelikle belirleneceğine ilişkin hükümler ile denkleştirme projelerinin belirlenen sisteme kayıt ettirileceği hüküm altına alınmıştır. Ulusal karbon kredilendirme sisteminde kullanılacak olan karbon kredilerinin üretimi, metodolojisi, standardı uluslararası örneklerde olduğu gibi belirlenerek Ülkemize Paris Anlaşması 6 ncı maddesi kapsamında bu alanda da söz sahibi olabilme imkanı tanımaktadır. Böylece, yurtiçinde veya yurtdışında üretilen karbon kredilerinin ülke içerisinde kalması sağlanacaktır.

İlgili yönetmelik ile, ulusal karbon kredilendirme sisteminin kurulması ve uygulanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi ile emisyon ticaret sistemi kapsamında ve gönüllü taahhütlerde denkleştirme amacıyla kullanılacak karbon kredisi üreten denkleştirme projelerinin ve denkleştirme işlemlerinin kayıt altına alınmasına ilişkin hususları düzenlemek amaçlanmaktadır.

➤ **Yerel İklim Değişikliği Eylem Planları Hakkında Yönetmeliği Taslağı**

Ulusal sürdürülebilir ekonomi, sosyal ve çevresel hedefler ve yerel öncelikler dikkate alınarak, Türkiye'nin iklim değişikliği konusundaki çalışmalarına katkı sunmak ve şehirlerin iklim değişikliğine dirençli ve hazırlıklı olmasını sağlamak için Yerel İklim Değişikliği Eylem Planlarının hazırlanması, onaylanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesine yönelik ilkelerin, idari ve teknik usul ve esasların belirlenmesidir. İl sınırları içerisinde uygulanacak iklim değişikliğine uyum ve sera gazı emisyonlarının azaltımı faaliyetlerine yönelik YİDEP'lere ilişkin genel ilkeler, görev, yetki ve yükümlülükler ile bunlara bağlı iş ve işlemleri kapsayacaktır.

➤ **Türkiye Yeşil Taksonomi Yönetmeliği Taslağı**

Türkiye Yeşil Taksonomisi, sera gazı emisyonlarının azaltılması, iklim değişikliğine uyum, kaynakların etkin kullanımı ve kirliliğin önlenmesi gibi alanlara yönelik yatırım ve faaliyetler için açık ilkeler ve kriterler belirlemektedir.

Taksonomi geliştirme çalışmaları kapsamında, Türkiye’de ulusal ve uluslararası düzeyde iklim ve diğer sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu ekonomik faaliyetlerin desteklenmesi, sürdürülebilir yatırımlara finansman akışının teşvik edilmesi ve piyasada sürdürülebilir faaliyetlere dair şeffaflığın sağlanması ve yeşile boyamanın engellenmesi hedeflenmektedir.

- Hidroflorokarbonların İthalatı için Yıllık Kota Tahsisine İlişkin Genelge 15 Mayıs tarihinde yayımlanmıştır.
- Atık Florlu Sera Gazlarının Yönetimine İlişkin Genelge hazırlanarak kurum görüşleri alınmıştır.
- ETS Yönetmeliği taslağı hazırlanmış; çok paydaşlı istişarelerle geliştirilmiş ve kurum görüşüne sunulmak üzere olgunlaştırılmıştır. İkincil mevzuat hazırlıkları başlatılmış; ETS'nin uygulanabilirliği için gerekli düzenlemelere teknik altyapı çalışmaları eşlik etmiştir.
- İzleme, Raporlama ve Doğrulama (İRD) sisteminin ETS’ye uyarlanmasına yönelik yazılım güncelleme hizmet alımı için teknik şartname hazırlıklarına başlanmış, bu kapsamda teknik toplantılar yapılmıştır.

2.2. 2025 Yılı Temmuz-Aralık Dönemi Beklentiler

2.2.1. Faaliyetler

- Türkiye’nin İkinci Ulusal Katkı Beyanı (NDC) çalışmalarının tamamlanarak 10-21 Kasım tarihleri arasında Brezilya’nın Belem kentinde gerçekleştirilecek Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 30’uncu Taraflar Konferansı öncesinde sunulması hedeflenmektedir. Bu kapsamda;
 - Türkiye’nin sera gazı azaltım politikaları için bilimsel ve teknik altyapıya sahip bir ulusal emisyon projeksiyon modelinin oluşturulacak ve Ulusal Katkı Beyanı hedefi belirlenecektir.
- İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planında (2024-2030) yer alan eylemlerin hayata geçirilme sürecinin takip edilebilmesi için izleme sistemi kurulması çalışmaları tamamlanacak ve eylemlerin izlenmesine yönelik ilk rapor İklim Değişikliği ve Uyum Koordinasyon Kurulu’na sunulacaktır.
- Ülkemizin yürütme kurulunda yer aldığı İklim Kulübü’ne yönelik faaliyetlere devam edilecektir. Bu kapsamda;
 - İklim Kulübü üyeleri, program düzeyindeki çalışmaların yanı sıra stratejik gelişmeleri görüşmek üzere Genel Müdür / Üst Düzey Yetkili seviyesinde kapalı oturum şeklinde bir araya gelecektir. Toplantı, 25 Eylül tarihinde New York İklim Haftası marjında gerçekleştirilecektir.
 - Türkiye ve İngiltere, eş koordinasyonunda yürütülen ortak metodolojik yaklaşımların geliştirilmesine odaklanan prensipler bu toplantıda lanse edilecektir.

- İklim Değişikliği Başkanlığı, Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Teşkilatı (UNIDO) Montreal Protokolü Birimi ve Avusturya Enerji Bakanlığı ile Viyana’da görüşmeler ve saha ziyareti 7-9 Temmuz tarihleri arasında gerçekleştirilecektir.
- Montreal Protokolü Tarafları Açık Uçlu Çalışma Grubunun (OEWG47) kırk yedinci toplantısına 8-12 Temmuz tarihlerinde katılım sağlanacaktır.
- 15 Eylül 2025 tarihinde Merkezi Elektronik Doğrulayıcı Kuruluş Atama Sistemi (MEDAS) üzerinden “Sera Gazı İzleme, Raporlama ve Doğrulama Sistemi” nde yer alan yaklaşık 750 tesisin ataması gerçekleştirilecektir.
- HFC azaltım takvimi çerçevesinde her yıl yapılacak kota tahsislerinin, 2026 yılı için, 2025 yılı Ekim ayında yapılması planlanmaktadır.
- Ekipman Operatörleri Merkezi Veri Tabanı (EKOMVET)/Faaliyet Raporları Merkezi Veri Tabanı (FARAVET) Yazılımlarını Geliştirme Çalışmaları devam etmektedir.
- Ülkemizde her yıl gerçekleştirilen Dünya Ozon Günü etkinlikleri düzenlenecektir.
- 25. Ozon Paneli etkinliği gerçekleştirilecektir.
- Yasa dışı soğutkan ticareti konusunda kapasite geliştirmeyi amaçlayan “Yasa Dışı Soğutkan Ticaretine Dair Farkındalık Eğitimi ve İstişare Toplantısı” düzenlenecektir.
- 3-7 Kasım tarihleri arasında düzenlenen Ozon Tabakasını İncelten Maddelere İlişkin Montreal Protokolü Taraflar Toplantısı’nın 37.Oturumu’na (MOP 37) katılım sağlanacaktır.
- İklim Kanunu, 9 Temmuz 2025 tarihinde 7552 sayılı Kanun olarak Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiş, ETS süreci için yasal çerçeveyi oluşturmuştur. Türkiye Emisyon Ticaret Sisteminin (ETS) kurulmasına yönelik tüm süreçler İklim Değişikliği Başkanlığı sorumluluğundadır. ETS’nin kurgusu ve uygulanmasına ilişkin mevzuat hazırlıkları sürdürülmekte, sistemin temel bileşenlerine yönelik teknik çalışmalar yürütülmektedir. ETS’nin yasal ve yönetsel çerçevesi daha da derinleştirilecektir.
- Türkiye ETS’nin uygulanabilirliğini sağlamak amacıyla ikincil mevzuat çalışmaları sürdürülecek ve çok paydaşlı istişarelerle desteklenecektir.
- EPIAŞ ile piyasa işletmecisi rolü kapsamında teknik iş birliği toplantılarına devam edilecektir.
- ETS kapsamındaki tesislerin sisteme entegrasyonunu sağlayacak teknik ve idari altyapı hazırlıkları tamamlanacaktır.
- Kurumlardan gelecek ürün doğrulama raporlarına göre ürün bazlı kıyas değerleri analizleri gerçekleştirilecektir.
- Sektör temsilcileri, doğrulayıcı kuruluşlar ve kamu kurumlarına yönelik eğitim programları ile rehber dokümanlar hazırlanacaktır.
- ETS sürecinin şeffaf ve katılımcı şekilde ilerlemesi için tüm paydaşlarla istişare toplantıları sürdürülecektir.

- Karbon Kredilendirme Sistemi'nin kurulmasına yönelik teknik çalışmaların, Türk Standardları Enstitüsü ile imzalanan protokol kapsamında yapılması planlamakta olup, bu çalışmalara yönelik danışmalık hizmetleri Dünya Bankası'nın Türkiye Karbon Piyasaları Geliştirme Projesi kapsamında sağlanan hibe desteğinden karşılanacaktır.
- Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) 30.Taraflar Konferansı (COP30) 10-21 Kasım Brezilya'nın Belem kentinde gerçekleştirilecektir.
- İklim Değişikliği ve Uyum Koordinasyon Kurulu toplantısı yapılacaktır.
- Azerbaycan Heads of Delegation Retreat toplantısı katılım sağlanacaktır.
- COP30 Uyum Müzakerelerinin de içinde bulunduğu öncesi çeşitli toplantılar planlanmaktadır.

2.2.2. Projeler

IKI Projesi

2025-2028 yılları arasında hayata geçirilecek, Almanya öncülüğündeki Uluslararası İklim İnisiyatifi kapsamında Türkiye'de Entegre İklim ve Biyoçeşitlilik Eylemi için Türk Alman İşbirliği Projesi'nin Ulusal Katkı Beyanı Bileşeni'ne yönelik taslak aktiviteler ve çıktılar hazırlanmıştır. Bu kapsamda, Türkiye'de Ulusal Katkı Beyanın hazırlanması, uygulanması ve izlenmesine yönelik kurumsal ve teknik altyapının güçlendirilmesine odaklanan faaliyetler hayata geçirilecektir. Bu bileşen kapsamında hazırlık çalışmalarının 2025 sonu itibari ile tamamlanması planlanmaktadır.

Türkiye'nin Çimento Sektörünün Karbonsuzlaştırılmasının İlerlemesi Projesi:

Başkanlığımız koordinasyonunda; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın iş birliğiyle yürütülen proje, çimento sektörünün düşük karbonlu dönüşümünü desteklemeyi amaçlamaktadır. 2024 yılı proje çağrısı kapsamında başlatılan bu projenin yürütücülüğünü Guidehouse ve Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) yapmaktadır. Projenin son çeyrekte resmi olarak başlatılması planlanmaktadır.

Türkiye'nin İklim ve Biyoçeşitlilik Hedeflerinde Desteklenmesi Projesi – Interface

Devam etmekte olan Entegre İklim ve Biyoçeşitlilik Eylemi için Türk-Alman İş Birliği: Politika Etkileşim Projesi kapsamındaki Kapasite Geliştirme Stratejisinin Hazırlanması bileşeni için ihtiyaç analizine ve kapasite geliştirme stratejisinin oluşturulması tamamlanacaktır. Diğer yandan, yılsonuna kadar, projenin iklim finansmanı yönetimi kapasite artırma bileşeninin tamamlanması beklenmektedir.

Türkiye'de Ulusal Yeşil Taksonomi'nin Geliştirilmesi için Teknik Destek Projesi

Proje kapsamında, AB Taksonomisi Teknik Tarama Kriterleri altı hedef için analiz edilmekte, izlenen yöntem 6 hedef ve altındaki her ekonomik faaliyet için açıklanacak ve Türk mevzuatı ile uyumu, uygunluğu analiz edilmektedir. Ayrıca, Taksonominin tüm teknik detayları, kriterleri ve göstergelerini, sektörlerle ve

ekonomik faaliyetlere göre sınıflandırmaları ve raporlama şablonları ve rehberleri içeren bir websitesi tasarlanmaktadır. Tüm bu çalışmalar yılsonuna kadar tamamlanacaktır.

Ulusal İklim Finansmanı Kapasitesinin Güçlendirilmesi Projesi

Proje kapsamında ilan yayımlanmış ve teklifler toplanmıştır. Bu kapsamda ihale değerlendirme süreci devam etmektedir. Proje, 2025 yılı sonuna kadar başlayacaktır.

Kontrol Altındaki Kullanılmış veya İstenmeyen Maddelerin Ulusal Stok Envanterlerinin Hazırlanması (ODS Project)

Ekipman ve toplu stoklarda bulunan kontrol altındaki maddelere ilişkin ulusal bir atık envanteri geliştirilecektir. Bu ulusal envanter, kontrol altındaki maddelerin yaşam döngüsü yönetimine yönelik ulusal bir eylem planı geliştirmek için gerekli olan ilk adımı temsil etmektedir.

Ulusal Ozon Birimi Kurumsal Güçlendirme Projesi (IS)

İki yılda bir yenilenen proje, Ulusal Ozon Birimi'nin Montreal Protokolü'nü uygulamasına yönelik aktiviteleri desteklemektedir. Bu kapsamda, her yıl olduğu gibi Ozon Günü kutlamaları ve Ozon Paneli organize edilecektir.

Hidrokloroflorokarbonların (HCFC) Sonlandırılması Yönetim Planı (HPMP) Projesi

Ozon Tabakasını İncelten Maddelerden HCFC grubu gazların uluslararası ve ulusal çerçevede, ithalat-ihracat ve kullanımlarına yönelik olarak kapsamlı ulusal strateji ve eylem planlarının geliştirildiği temel ulusal strateji oluşturulması projenin genel amacıdır. Projenin son fazı olan 5.faza ilişkin RRR ağının geliştirilmesi, çevrimiçi raporlama sistemlerinin geliştirilmesi, teknisyen ve gümrük eğitimleri ve farkındalık toplantıları gibi aktiviteler gerçekleştirilecektir.

Kigali Değişikliği Uygulama Planı Projesi (KIP)

2024-2029 yılları HFC azaltım hedefleri doğrultusunda ülke ihtiyaçlarına yönelik belirlenen, HFC'lerin izlenmesine yönelik kontrol ve raporlama sistemlerinin kurulması, alternatif soğutucu akışkanlara geçiş için teknik kapasitenin artırılması, sektörel pilot uygulamalarla kazanımların yaygınlaştırılması, mevzuat altyapısının güncellenmesi ve uygulanabilirliğinin artırılması gibi faaliyetler yürütülecektir.

Enerji Verimliliği Hazırlık Projesi (EE-PRP)

2025-2026 yılları arasında HFC'lerin kademeli olarak azaltılması sürecinde teknolojilerin ve ekipmanın enerji verimliliğinin sürdürülmesi ve/veya artırılmasını amaçlamaktadır. Bu kapsamda Enerji Bakanlığı ile oluşturulan çalışma komisyonu ile proje faaliyetlerine başlamak için bir iş planı geliştirilecektir.

PMI Programı – Türkiye Karbon Piyasası Geliştirme Projesi

PMI Programı – Türkiye Karbon Piyasası Geliştirme Projesi kapsamında danışmanlık hizmet alımlarına ilişkin çalışmalar sürdürülecek; teknik faaliyetlere ağırlık verilecektir.

IPA III – AB ETS Mevzuat Aktarımı Projesi

IPA III – AB ETS Mevzuat Aktarımı Projesi 2025 yılı içinde başlatılacak, projenin 30 ay sürmesi planlanmaktadır.

Proje kapsamında, güncel AB ETS Direktifi ile mevzuat uyumlaştırma faaliyetleri uygulanacaktır.

EBRD – Türkiye Uluslararası Karbon Piyasası Strateji Geliştirme Projesi

Karbon piyasalarına ilişkin kurumsal ve yasal yapıda mevcut boşlukların değerlendirilmesi, 2025 – 2035 dönemini kapsayan uluslararası karbon piyasaları için genel bir stratejinin geliştirilmesi, pilot bir proje planının hazırlanması, uluslararası karbon piyasaları ve strateji uygulamasına yönelik kapasite geliştirme faaliyetlerinin yürütülmesi amaçlanmaktadır. 2025 yılının ikinci yarısı için strateji çalışması sonucu olarak uygulamaya ilişkin danışmanlık hizmetlerinin de Dünya Bankası’nın Türkiye Karbon Piyasaları Geliştirme Projesi kapsamında sağlanan hibe desteğinden karşılanması planlanmaktadır.

SKDM&Endüstriyel Karbonsuzlaşma için Karbon Fiyatlandırma Konusunda Türkiye ve Brezilya’ya Destek Projesi (Fit4CBAM)

Projenin hazırlık süreci GIZ liderliğindeki konsorsiyum tarafından yürütülmekte olup, Eylül ayında proje teklifinin Alman Ekonomi ve Enerji Bakanlığına (BMWE) sunulması beklenmektedir. Onay sürecinin ardından proje bütçesinin belirlenmesi ve Ocak 2026 itibarıyla uygulamaya geçmesi öngörülmektedir. O sürece kadar hazırlık çalışmaları sürdürülecektir.

Kalıcı Karbon Giderimi, Karbon Çiftçiliği ve Ürünlerde Karbon Depolama için Sertifikasyon Mekanizması Geliştirme Projesi

Projenin aksiyon dokümanının Avrupa Birliği Komisyonunu tarafından neticelendirilmesinin ardından hazırlık çalışmaları sürdürülecektir.

BMİDÇS Raporlarının Hazırlanması Projesi

Proje kapsamında Ülkemizin Ulusal Katkı Beyanı hazırlanarak sunulmuş olacaktır. Bunun yanında 1. İki Yıllık Şeffaflık Raporunun gözden geçirme raporunda belirtilen hususlara ilişkin proje faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

Proje kapsamında ayrıca 1. İki Yıllık Şeffaflık Raporu diğer taraf ülkelerin katılım sağlayacağı “İlerlemeye İlişkin Kolaylaştırıcı ve Çok Taraflı Değerlendirme Süreci”nde değerlendirilecek olup proje kapsamında sürece destek verilecektir.

Raporlama Kapasitesinin Arttırılması Projesi

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi ve Paris Anlaşmasına taraf olarak Türkiye, sözleşme altında yer alan şeffaflık konusunda Ulusal Bildirimini (dört yılda bir) ve İki Yıllık Şeffaflık Raporunu sunmakla yükümlüdür. Söz konusu raporları hazırlarken ulusal kapasitemizin arttırılması, raporlama unsurlarının geliştirilmesi ve uzmanların kapasitesinin arttırılması amacıyla proje uygulanacaktır. Söz konusu projenin açılış toplantısı yılın 2. yarısında yapılması beklenmektedir.

Proje, sektörel iklimle ilgili verilerin izlenmesi, raporlanması, doğrulanması, yaygınlaştırılması ve sürdürülebilirliğine yönelik kurumsal düzenlemeleri güçlendirecektir. Proje, mevcut sera gazı (GHG) envanter sistemine ilişkin bir boşluk analizi yapacak, sera gazı veri toplama sistemlerini iyileştirecek ve BTR kapsamında Ortak Raporlama Tablolarına (CRT) dayalı olarak Ulusal Envanter'in hazırlanmasına yönelik paydaşların teknik kapasitelerini arttıracaktır.

İklim Değişikliği Konusunda Küresel Çabaların Desteklenmesi İçin Ulusal Durum Değerlendirmesi Sistemi Geliştirilmesi Projesi

Proje, IPA III kapsamında yürütülecek olup, Paris Anlaşması kapsamındaki küresel durum değerlendirme süreciyle ilişkilendirilecek bir Ulusal Durum Değerlendirmesi Sistemi Mimarisi geliştirerek, uygulamadaki kurumsal kapasiteyi artırmayı amaçlamaktadır.

Proje henüz başlamamış olup, 2025 yılının ikinci 6 ayında ihale değerlendirme çalışmaları yürütülecektir. Projenin 2026 yılında başlaması öngörülmektedir.

İklim Değişikliğine Uyum Faaliyetlerinin Güçlendirilmesi (Eski Adı: Türkiye'de İklim Uyum Eyleminin Güçlendirilmesi Projesi)

NASAP'ın izlenmesine yönelik eğitimler düzenlenecektir. Ayrıca yine proje kapsamında hazırlanan sektörel uygulama planlarına yönelik eğitimler düzenlenecektir.

YUSEP'lere ilişkin izleme ve değerlendirme sistemlerinin oluşturulması kapsamında kent düzeyindeki ilgili kamu sektörü, özel sektör, akademi ve sivil toplum paydaşlarının katılımıyla İzleme-Değerlendirme sistemi planını tartışmak için 4 adet 1'er günlük istişare toplantılarının, belirlenen gösterge setini kapsayan ve tüm ilgili paydaşların raporlama yapmasını gerektirecek olan bir kentsel, çevrimiçi İzleme-Değerlendirme sisteminin kurulumu yapılacaktır.

Uluslararası finans kuruluşlarının katılımıyla İstanbul'da iklim değişikliği finansmanı kapsamında bir etkinlik düzenlenecektir.

Sektörel farkındalık artırma konferansları faaliyeti tamamlanacak olup 20 ilde düzenlenen sektörel eğitimler tamamlanmıştır.

Projenin ilerleyişine ilişkin teknik toplantılar geliştirilecek olup projenin kapanış toplantısı ekim ayında düzenlenmesi öngörülmektedir.

Türkiye’de Yerel İklim Eylemi için AB Ortaklığı Projesi

Proje kapsamında yılsonuna kadar;

- İklim Etkisi Haritalama Aracı, İklim Etkisi Değerlendirme Aracı, Belediyeler için Sera Gazı Emisyonları Senaryo Modelleme Aracı, Doğa Temelli Çözümler (NbS) Aracı ve Maliyet Etkin İklim Eylemleri Aracı gibi çevrimiçi etkileşimli araçların yazılım ve içerik geliştirme gerekliliğine ilişkin analiz raporunun hazırlanması,
- En az 6 ilde kapasite geliştirme ve eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bir çalıştay düzenlenmesi,
- Eğitim ihtiyaç değerlendirmesine dayalı bir kapasite geliştirme planı hazırlanması,
- Projenin ulusal ve yerel düzeyde daha geniş halkla (izleyicilerle) etkili bir şekilde iletişim kurmasını sağlamak amacıyla iletişim stratejisinin temel görünürlük konularını ortaya koyacak şekilde güncellenmesi,
- Hibe bileşeninin başlatılması planlanmaktadır.

2.2.3. Mevzuat Çalışmaları

- Emisyon Ticaret Sistemi Yönetmeliği Taslağı çalışmalarının tamamlanarak Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi beklenmektedir.
- Karbon Kredilendirme ve Denkleştirme Yönetmeliği Taslağı çalışmalarının tamamlanarak Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi beklenmektedir.
- Yerel İklim Değişikliği Eylem Planları Hakkında Yönetmelik Taslağı çalışmalarının tamamlanarak Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi beklenmektedir.
- Türkiye Yeşil Taksonomi Yönetmeliği Taslağı çalışmalarının tamamlanarak Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi beklenmektedir.
- Atık Florlu Sera Gazlarının Yönetimine İlişkin Genelge, kurum görüşleri sonrası düzenlenerek yayımlanacaktır.
- Emisyon Ticaret Sistemi (ETS)’nin kurulmasının dayanağı olarak İklim Kanunu’nun yürürlüğe girmesi ile birlikte Sera Gazı emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelik hazırlık çalışmaları devam eden ETS Yönetmeliğine derç edilmiş olup bu kapsamda revizyon çalışmaları devam etmektedir.
- ETS Yönetmeliği’nin teknik analiz ve istişare süreçlerinin çıktıları doğrultusunda nihai hale getirilerek yayımlanması planlanmaktadır.

- ETS Yönetmeliği'nin yayımlanmasının ardından, uygulama için gerekli olan diğer ikincil mevzuatlar hazırlanacaktır.
- Karbon Kredilendirme ve Denkleştirme Yönetmeliği görüşe açılacaktır.
- ETS'nin teknik işleyişine ilişkin yönetmelik ve rehber dokümanlar hazırlanarak kamuoyuna sunulacaktır.
- İRD sistemine ilişkin yazılım hizmet alımı süreci tamamlanarak dijital altyapı geliştirilecektir.
- İklim Kanununun 12 ve 13'üncü maddelerine istinaden;
 - İklim Değişikliği Başkanlığı Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği,
 - İklim Değişikliği Özel Gelirleri Yönetmeliği,
 - Yeşil Dönüşüm Gelirlerinin Kullanımına İlişkin Usul ve Esaslar,Taslak çalışmaları tamamlanarak yürürlüğe girmesi beklenmektedir.

3. EKLER

BÜTÇE GİDERLERİNİN GELİŞİMİ

EKONOMİK	2024 GERÇEKLEŞME TOPLAMI	2025 BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ	OCAK GERÇEKLEŞME		ŞUBAT GERÇEKLEŞME		MART GERÇEKLEŞME		NİSAN GERÇEKLEŞME		MAYIS GERÇEKLEŞME		HAZİRAN GERÇEKLEŞME		OCAK-HAZİRAN GERÇEKLEŞME TOPLAMI		ARTIŞ ORANI * (%)	OCAK- HAZİRAN GERÇEK. ORANI ** (%)		2025 YILSONU GERÇEKLEŞME TAHMINİ
			2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025		2024	2025	
BÜTÇE GİDERLERİ TOPLAMI	300.871.783	405.463.000	7.957.425	11.052.116	11.107.546	15.765.660	78.527.589	24.019.693	8.483.423	13.109.310	9.971.722	23.092.521	8.308.606	12.955.181	124.356.311	99.994.481	-19,59	41,33	24,66	450.073.000
01 - PERSONEL GİDERLERİ	80.632.810	107.935.000	6.771.089	9.193.678	7.895.392	12.869.439	6.041.671	8.806.248	5.944.742	8.776.043	5.871.017	9.885.996	6.115.536	9.428.613	38.639.448	58.960.017	52,59	47,92	54,63	125.917.000
01.01 - MEMURLAR	64.204.503	86.023.000	5.375.750	7.346.778	6.313.419	10.359.355	4.864.554	7.072.893	4.772.507	7.060.318	4.698.781	8.170.721	4.943.491	7.712.888	30.968.502	47.722.501	54,10	48,23	55,48	101.466.000
01.02 - SÖZLEŞMELİ PERSONEL	16.377.300	21.737.000	1.395.339	1.846.900	1.581.973	2.510.084	1.177.117	1.733.355	1.172.236	1.715.725	1.172.236	1.715.725	1.172.046	1.715.725	7.670.946	11.237.515	46,49	46,84	51,70	24.276.000
01.04 - GEÇİCİ SÜRELİ ÇALIŞANLAR	51.005	175.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	175.000
02 - SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA DEVLET	8.720.062	12.491.000	753.607	997.845	882.960	1.365.029	672.356	941.687	667.275	940.656	662.336	1.026.707	688.760	990.603	4.327.294	6.262.526	44,72	49,62	50,14	13.455.000
02.01 - MEMURLAR	6.815.711	9.785.000	543.638	754.463	686.130	1.074.937	525.632	731.568	521.172	732.914	516.233	818.966	542.658	782.861	3.335.465	4.895.708	46,78	48,94	50,03	10.575.000
02.02 - SÖZLEŞMELİ PERSONEL	1.904.351	2.706.000	209.968	243.382	196.830	290.092	146.724	210.119	146.102	207.742	146.102	207.742	146.102	207.742	991.830	1.366.818	37,81	52,08	50,51	2.880.000
03 - MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	171.202.664	189.526.000	432.729	860.593	2.187.195	1.531.192	48.621.269	2.645.017	1.482.351	2.769.444	2.921.087	2.285.837	1.504.309	2.455.965	57.148.938	12.548.049	-78,04	33,38	6,62	233.790.000
03.02 - TÜKETİME YÖNELİK MAL VE MALZEME ALIMLARI	3.903.183	23.702.000	185.000	148.946	238.935	138.406	107.543	843.938	107.863	78.773	886.433	78.035	8.417	662.978	1.534.192	1.951.076	27,17	39,31	8,23	9.361.000
03.03 - YOLLUKLAR	9.918.845	18.743.000	79.475	82.619	92.841	242.274	280.326	394.745	259.810	972.502	701.870	653.243	291.386	299.891	1.705.708	2.645.274	55,08	17,20	14,11	19.910.000
03.04 - GÖREVE GİDERLERİ	2.169	714.000	0	0	0	0	2.169	0	0	0	0	0	0	0	2.169	0	0,00	100,00	0,00	0
03.05 - HİZMET ALIMLARI	108.047.164	138.484.000	154.143	629.028	1.305.172	1.150.513	835.771	1.361.999	1.038.515	1.691.571	934.169	1.268.119	1.089.798	1.371.282	5.367.570	7.472.513	39,48	4,96	5,40	200.903.000
03.06 - TEMSİL VE TANITMA GİDERLERİ	47.489.065	357.000	14.110	0	55.195	0	47.384.360	0	0	0	14.400	30.000	21.000	56.000	47.489.065	86.000	-99,82	100,00	24,09	300.000
03.07 - MENKUL MAL GAYRİMADDİ HAK ALIM, BAKIM VE ONARIM GİDERLERİ	1.743.055	5.949.000	0	0	495.051	0	11.100	44.334	76.161	26.598	317.015	256.440	93.708	65.814	993.035	393.186	-60,41	56,97	6,61	2.216.000
03.08 - GAYRİMENKUL MAL BAKIM VE ONARIM GİDERLERİ	99.182	1.577.000	0	0	0	0	0	0	0	0	67.200	0	0	0	67.200	0	0,00	67,75	0,00	1.100.000
05 - CARİ TRANSFERLER	13.019.504	24.911.000	0	0	142.000	0	10.582.385	11.626.742	389.055	623.167	127.000	412.000	0	80.000	11.240.440	12.741.909	13,36	86,34	51,15	24.911.000
05.03 - KAR AMACI GÜTMİYEN KURULUŞLARA YAPILAN TRANSFERLER	719.000	911.000	0	0	142.000	0	70.000	0	0	0	127.000	412.000	0	80.000	339.000	492.000	45,13	47,15	54,01	911.000
05.06 - YURTDIŞINA YAPILAN TRANSFERLER	12.300.504	24.000.000	0	0	0	0	10.512.385	11.626.742	389.055	623.167	0	0	0	0	10.901.440	12.249.909	12,37	88,63	51,04	24.000.000
06 - SERMAYE GİDERLERİ	1.686.835	18.000.000	0	0	0	0	0	0	0	0	390.282	0	0	0	390.282	0	0,00	23,14	0,00	0
06.01 - MAMUL MAL ALIMLARI	1.686.835	6.000.000	0	0	0	0	0	0	0	0	390.282	0	0	0	390.282	0	0,00	23,14	0,00	0
06.03 - GAYRİ MADDİ HAK ALIMLARI	0	12.000.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0
07 - SERMAYE TRANSFERLERİ	25.609.909	52.600.000	0	0	0	0	12.609.909	0	0	0	0	9.481.981	0	0	12.609.909	9.481.981	-24,81	49,24	18,03	52.000.000
07.01 - KURUM, İŞLETME VE HANE HALKINA YAPILAN SERMAYE TRANSFERLERİ	25.609.909	52.600.000	0	0	0	0	12.609.909	0	0	0	0	9.481.981	0	0	12.609.909	9.481.981	-24,81	49,24	18,03	52.000.000

PROGRAM SINIFLANDIRMASINA GÖRE BÜTÇE GİDERLERİNİN GELİŞİMİ

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAŞKANLIĞI	2024 GERÇEKLEŞME E TOPLAMI	2025 BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ	OCAK GERÇEKLEŞME		ŞUBAT GERÇEKLEŞME		MART GERÇEKLEŞME		NİSAN GERÇEKLEŞME		MAYIS GERÇEKLEŞME		HAZİRAN GERÇEKLEŞME		OCAK-HAZİRAN GERÇEKLEŞME TOPLAMI		ARTIŞ ORANI *	OCAK- HAZİRAN GERÇEK.		2025 YILSONU GERÇEKLEŞME TAHMİNİ
			2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025		2024	2025	
SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ	300.871.783	405.463.000	7.957.425	11.052.116	11.107.546	15.765.660	78.527.589	24.019.693	8.483.423	13.109.310	9.971.722	23.092.521	8.308.606	12.955.181	124.356.311	99.994.481	-19,59	41,33	24,66	450.073.000
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM	300.871.783	405.463.000	7.957.425	11.052.116	11.107.546	15.765.660	78.527.589	24.019.693	8.483.423	13.109.310	9.971.722	23.092.521	8.308.606	12.955.181	124.356.311	99.994.481	-19,59	41,33	24,66	450.073.000
PROGRAMLAR TOPLAMI	300.871.783	405.463.000	7.957.425	11.052.116	11.107.546	15.765.660	78.527.589	24.019.693	8.483.423	13.109.310	9.971.722	23.092.521	8.308.606	12.955.181	124.356.311	99.994.481	-19,59	41,33	24,66	450.073.000